

Motion till riksdagen 2011/12:Fi241

av **Gustav Fridolin m.fl. (MP)**

Ansvar för framtiden – Miljöpartiet de grönas budgetmotion för 2012

Inledning

Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiets vision är ett Sverige med 100 procent förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron omkring oss gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som både löser ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblemen långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i vår omvärld ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenterar vi därför åtgärder för mer framtidstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

Grön ekonomisk politik skiljer sig från alla andra ideologier i fråga om tidsperspektivet och det långsiktiga ansvaret. Det vi gör här och nu har effekt på lång sikt. Frågan gäller inte bara om man kan skriva under på principen om långsiktighet. Den viktiga frågan är om man är villig att ta konsekvenserna. Vi menar att en ansvarsfull ekonomisk politik handlar om att ta ansvar för framtiden. Vi kan inte och får inte frikoppla den ekonomiska politiken från naturen, lika lite som vi kan frikoppla den svenska ekonomin från vår omvärld.

För oss gröna är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som vi har att tillgå måste vi prioritera långsiktiga investeringar. Dessutom måste vi minska klyftorna i samhället genom att omfördela inom ramen för skattesystemet. Samtidigt får det vi gör idag aldrig utesluta att vi lämnar en god miljö efter oss och ger våra barn samma möjligheter som vi själva har fått. Vi betalar inte heller de reformer vi föreslår med ökat underskott i statens finanser, ett underskott som framtida svenskar skulle få betala.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill bidra till att minska den politiska oro som nu präglar Sverige. Vi har tydligt pekat ut tre områden där vi öppnat för att föra konstruktiva samtal med regeringen: klimatsmarta järnvägsinvesteringar som gör att människor kommer i tid till jobbet och råvaror och gods kan transporteras effektivt, moderna bostäder som höjer boendestandarden men minskar energianvändningen samt höjda löner och ökad kompetens till lärarna som sliter varje dag med att utbilda våra barn. På alla dessa områden saknar vi besked från regeringen i budgetpropositionen. Istället för en regering som vill framåt ser vi oroande tecken på en idéfattig och passiv minoritetsregering som saknar politik för modernisering och långsiktighet. Intrycket är att regeringen har slagit i kapacitetstaket för både framtidsvisioner och förmågan att samla en majoritet i riksdagen bakom sin politik.

Vår budgetmotion håller fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar oss till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga för oss. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som vi idag lägger på skolan kommer att betala sig på sikt. Det som är en utgift i dagens budgettabeller är en vinstmaskin i framtiden. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagspolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpande hand till dem som riskerar att hamna utanför och de som kommer från andra delar av världen.

I den gröna budgeten tar vi de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, den växande gruppen barn som lever i fattiga familjer. Vi kan välja mycket i livet men inte i vilken familj vi föds. Därför är det en självklarhet för oss gröna att i vårt budgetförslag prioritera ett höjt underhållsstöd, en reform som direkt når gruppen barn till ensamstående föräldrar. I vårt budgetalternativ föreslår vi också ett höjt golv i föräldraförsäkringen så att alla nyblivna föräldrar får en anständig ersättning.

Vi gröna presenterar i vårt budgetalternativ en sänkt skatt för pensionärer, något som direkt minskar klyftan mellan de med pension och de som arbetar. För oss gröna är det en viktig princip att pension och inkomst ska beskattas lika. Vidare föreslår vi inrättandet av ett golv i sjukförsäkringen.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö, ett samhälle som vi med gott samvete kan lämna över till kommande generationer.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Förslag till riksdagsbeslut	5
1 Ansvar för framtiden	7
1.1 Miljöpartiet tar ansvar för framtidens utmaningar.....	7
1.2 Lösningarna finns – nu krävs mod och politiskt ledarskap.....	10
2 Det ekonomiska läget.....	10
2.1 Konjunkturen.....	10
2.2 De offentliga finanserna	12
2.3 Miljöpartiets bedömning av det ekonomiska läget.....	13
3 Ansvar för nya jobb.....	14
3.1 Nya jobb i en hållbar ekonomi	15
3.2 Små företag ska kunna växa och utvecklas	16
3.3 Ett blomstrande näringsliv där alla får en chans.....	18
3.4 Fler unga in på arbetsmarknaden.....	19
3.5 Hela Sverige ska leva	22
3.6 Ett tryggare, mer jämställt och flexibelt arbetsliv.....	23
4 Ansvar för ett gott samhälle	24
4.1 Trygghetssystemen missar målet.....	25
4.2 Bättre kvalitet i välfärden	26
4.3 Ett samhälle som håller ihop	28
4.4 Ett Sverige öppet mot omvärlden	30
4.5 Internationellt bistånd.....	31
4.6 Skydd för integritet och ökad trygghet.....	31
5 Ansvar för att ge alla unga en chans	32
5.1 Över fem miljarder till ökad kvalitet i grundskolan	32
5.2 Satsningar för bättre kvalitet i högskolan	34
6 Ansvar för en grön modernisering av samhället.....	35
6.1 Hundra procent förnybar energi till 2030	36
6.2 Moderna, snabba och hållbara transporter.....	39
6.3 Ett globalt klimatansvar.....	43
6.4 Hejda förlusten av biologisk mångfald.....	44
6.5 Fasa ut miljögifterna.....	45
6.6 Ett hållbart jordbruk och välmående djur	45
7 En försvarspolitik för framtidens hotbilder	46
8 Skatter för ett bättre resursutnyttjande	47
8.1 Inkomstskatter	48
8.2 Sociala avgifter.....	50
8.3 Styrmedel i klimat- och energipolitiken	51
8.4 Övriga skatter	54
9 Effekter av Miljöpartiets förslag	55
9.1 Effekter för de offentliga finanserna	55
9.2 Effekter för kommunsektorn	56
9.3 Effekter för hushållen.....	57
9.4 Fördelningspolitiska effekter.....	59
10 Utgifter.....	60

Fel! Okänt namn på

10.1	Förslag till utgiftsramar	60
10.2	Förslag till anslagsfördelning på utgiftsområden	61

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om de riktlinjer för den ekonomiska politik och den budgetpolitik som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 1 103 miljarder kronor för 2012, 1 120 miljarder kronor för 2013 och 1 135 miljarder kronor för 2014.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2012 i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2012 i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2013 och 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om sänkt arbetsgivaravgift för småföretag och sänkta egenavgifter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om slopat sjuklöneansvar för företag med tio anställda eller färre.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om effektivare regelförenklingsarbete.²
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för jobb, utbildning och praktik till unga.³
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om slopad arbetsgivaravgift för unga arbetslösa.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förändringar i sjukförsäkringen.¹
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förändringar i arbetslöshetsförsäkringen.³
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för gratis tandvård för alla upp till 25 år.⁴
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett program för ökad kvalitet i grundskolan.⁵

Fel! Okänt namn på

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om höjning av studiemedel och barntillägg.⁵
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett utökat program för kompetens-, karriär- och löneutveckling för lärare.⁵
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om satsningar på utbyggnad av järnväg.⁶
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ett ROT-avdrag för minskad energianvändning.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag för höjd ambitionsnivå inom klimat- och miljöområdena.⁷
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag för höjd ambitionsnivå inom energiområdet.²
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om sänkt skatt för pensionärer.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om lastbilsskatt.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag i linje med vad som anförs i avsnittet Skatter.

¹ Yrkandena 7 och 11 hänvisade till SfU.

² Yrkandena 8 och 20 hänvisade till NU.

³ Yrkandena 9 och 12 hänvisade till AU.

⁴ Yrkande 13 hänvisat till SoU.

⁵ Yrkandena 14–16 hänvisade till UbU.

Fel! Okänt namn på

⁶ Yrkande 17 hänvisat till TU.

⁷ Yrkande 19 hänvisat till MJU.

Fel! Okänt namn på

1 Ansvar för framtiden

Miljöpartiet de gröna har en vision för ett framtida Sverige. Vår gröna budget har en mängd fullt ut finansierade åtgärder för mer framtidstro, för ett samhälle där varje människa och varje generation får en ärlig chans, och där vi investerar Sverige starkt för framtiden.

Vi lever i en tid som kräver nya lösningar. Utarmningen av naturresurser och ekosystem ökar, de sociala klyftorna växer och de finansiella kriserna avlöser varandra. Vårt samhälle behöver ändra färdriktning. För att klara detta krävs nytänkande som leder till bättre utnyttjande av befintliga resurser och system. Det krävs kreativa tekniska, sociala och ekonomiska lösningar. Med uppfinningsrikedom, vilja och samarbete kan vi vända de oroande trenderna.

Vi lurar oss själva om vi inbillar oss att vi bara har en internationell statsfinansiell kris att hantera. Arbetslösheten har sedan länge bitit sig fast vid alltför höga nivåer i vårt land och med de ekonomiska problemen i vår omvärld beräknas den nu öka ytterligare. Samtidigt håller de förutsättningar som vi byggt vår ekonomi på att förändras i grunden. Resursbristen och klimatproblemen kräver av oss att vi moderniserar våra samhällen. Vi måste hitta lösningar där vi samtidigt tar oss an utmaningarna med arbetslöshet, ökande klyftor, ekonomisk oro och växande klimat- och miljöproblem. Det kräver helhetssyn och framtidstro.

Ansvar var nyckelordet i statsministerns regeringsförklaring den 15 september 2011. I regeringens budget är det tydligt att den borgerliga regeringens känsla för ansvar begränsar sig till den kortsiktiga ekonomin. Miljöpartiet har en politik som tar de utmaningar vi står inför på allvar. Vi har visioner som stakar ut vägen mot framtiden. För att klara det krävs mod och ledarskap. Feghet och tvekan bromsar utvecklingen och leder till stagnation. Miljöpartiet tar på allvar ansvar för framtiden.

1.1 Miljöpartiet tar ansvar för framtidens utmaningar

1.1.1 Ansvar för ekonomin

I ett hållbart samhälle måste den offentliga ekonomin skötas på ett sätt som innebär att vi inte använder mer resurser än vad som nyskapas. De ekonomiska ramverk som Sverige har för de offentliga finanserna tjänar detta syfte väl. Att lämna över en stor statsskuld till framtida generationer är inte förenligt med en ansvarsfull ekonomisk politik. Miljöpartiet menar att ekonomisk utveckling måste ges ett nytt och bredare innehåll i en grön ekonomi. Idag mäter vi ekonomisk utveckling i bruttonationalprodukten (BNP), det vill säga hur mycket nya varor och tjänster som ekonomin producerar under ett år. Detta perspektiv är för smalt. Historiskt har en ökad BNP varit tätt kopplad till ökad miljöförstöring och utsläpp av koldioxid. Detta är inte en hållbar ekonomisk utveckling. Den gröna insikten säger att ekosystemen och naturens kretslopp inte följer nationsgränserna utan kräver ett globalt perspektiv. En

grön ekonomi måste hålla sig inom ramarna för ett hållbart globalt resursuttag och ett långsiktigt förvaltande av ekosystemen.

Verkligt välstånd som varar in i framtiden kan bara uppnås om utvecklingen på allvar är såväl socialt och ekonomiskt som ekologiskt hållbar. För att stimulera nytänkande och en bred samhällsdiskussion föreslår Miljöpartiet att en kommission för omställning till en hållbar ekonomi tillsätts.

1.1.2 Ansvar för en grön omställning

Många tecken pekar på att vi människor lever på ett ohållbart sätt och att utvecklingen går åt fel håll. Den 27 september i år (2011) inföll enligt Global Footprint Network "Overshoot Day" – dagen då hela årets resurser av förnybara tillgångar tagit slut. Det innebär att vi globalt sett, på mindre än tio månader, gjorde av med resurser som det tar ett helt år för naturen att återskapa.¹ Det råder stor enighet om att de globala utsläppen behöver minska med 80 procent till 2050, men allt fler klimatforskare menar att det kan behövas ännu större minskningar. Om jordens medeltemperatur fortsätter att stiga i samma takt som nu kommer det att leda till allvarliga konsekvenser. Vi kommer att få vänja oss vid allt kraftigare och mer oberäkneliga väderomslag, stormar, torka, värmeböljor och översvämningar.

Regeringen har till år 2020 som mål att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige med 27 procent jämfört med 1990 års nivå. Det är inte tillräckligt. Miljöpartiet har ett mer ambitiöst mål om 45 procents minskning. Vårt mål bygger på vad etablerad forskning har visat är en nödvändig utsläppsminskning.

Klimat- och miljöfrågorna är vår tid största utmaning, men också en enorm möjlighet. Idag finns tillräckligt med kunskap, teknik och engagemang för att modernisera samhället och för att avveckla vårt beroende av fossila bränslen och icke förnybar energi. Genom investeringar i smarta transportlösningar, energieffektivisering och förnybar energi kan vi bygga en hållbar ekonomisk utveckling där våra barn och barnbarn får ett liv med rena hav och levande skogar.

1.1.3 Ansvar för nya jobb och ett hållbart arbetsliv

Vi vill modernisera den svenska ekonomin så att nya, hållbara jobb skapas i fler och växande företag. En bärande del i vår strategi handlar om de nya jobb som växer fram i en grön modernisering av samhället. Den gröna moderniseringen innebär en strukturomvandling av svensk ekonomi. Jobben växer fram i tjänstesektorn och i miljöteknikföretag, men också inom den traditionella industrin genom investeringar i forskning och utveckling, i infrastruktur, i förnybar energi och i hållbara och energieffektiva bostäder.

I en grön ekonomi får entreprenörer, innovatörer och forskare ökat utrymme. Det ska vara lika självklart att starta ett företag som att söka ett ar-

¹Global Footprint Network (2011).
Se http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/earth_overshoot_day/

Fel! Okänt namn på

bete. Miljöpartiet vill underlätta för människor att kunna förverkliga en personlig dröm genom att starta eget. Vi vill förbättra villkoren för entreprenörskap och företagande genom att sänka kostnaderna för att anställa och minska regelkrånglet.

Industrin är en nyckelaktör i en grön ekonomi. Staten, näringslivet och fackföreningarna måste arbeta tillsammans för att utveckla industrin. Det handlar både om att hitta vägar för att ge människor stöd i strukturomvandlingen och om att hitta strategiska samarbeten, till exempel genom forsknings- och innovationssatsningar.

1.1.4 Ansvar för ett gott samhälle

En modernisering till en hållbar ekonomi kan ge stora förbättringar, både för individen och för samhället, på kort och lång sikt. Men en sådan omfattande förändring kan skapa oro om det inte finns sammanhållning och trygghet i samhället. Internationell forskning² visar att i mer jämlika samhällen mår såväl fattiga som rika bättre. Exempelvis lever man längre, drabbas mindre av kriminalitet och våld och lyckas bättre med studierna än i mer ojämlika samhällen. Stora inkomstskillnader driver dessutom på stressande och resursslukande statuskonsumtion.

Vår övertygelse är att trygga människor också är kreativa och öppna människor som vågar och vill ta sig an nya utmaningar. Genom att bygga ett samhälle där vi lever tillsammans och tar hand om varandra skapar vi gemenskap och en vilja att hjälpas åt. Sverige ska vara ett tryggt land och klyftorna mellan människor ska vara små.

Miljöpartiet tror att ett modernt, enkelt och överskådligt trygghetssystem som omfattar fler är en förutsättning för ett land som vill utvecklas. En fungerande hälso- och sjukvård, barnomsorg och äldreomsorg av hög kvalitet ökar människors trygghet och gör att vardagen fungerar även i perioder av sjukdom eller arbetslöshet. Genom en generell välfärd och socialförsäkringar som omfattar alla kan också de ekonomiska klyftorna mellan människor minska.

Sverige utvecklas när vi vågar vara ett öppet land och ta intryck av andra människor och kulturer. Genom öppna gränser för handel och migration har Sverige blivit ett rikt land både mänskligt, kulturellt och ekonomiskt. Vägen till ett framtida hållbart globalt samhälle är den öppna vägen där människor, länder och regioner delar med sig av kunskap och erfarenheter. I en värld där länder stänger sig mot omvärlden kommer vi aldrig att kunna lösa de globala problem vi står inför.

1.1.5 Ansvar för att ge alla unga en chans

På samma sätt som vi inte kan slösa bort naturresurser måste vi ta till vara alla mänskliga resurser. Vi behöver ett samhälle där människor får plats att utvecklas och växa. Miljöpartiet vill att skolan ska ge unga möjligheter att ut-

² Se t.ex. Statussyndromet av Michael Marmot (2006) eller Jämlikhetsandan av Kate Pickett & Richard Wilkinson (2010).

vecklas på sina egna villkor till sin fulla potential. En god utbildningsnivå skapar också en trygghet hos människor och rustar dem inför den strukturomvandling som vi står inför.

Kvaliteten i grundskolor, gymnasieskolor och högskolor behöver förbättras. Nya vägar måste skapas för dem som saknar tillräcklig utbildning och erfarenhet för att på egen hand ta sig in på arbetsmarknaden. En ung människa som hamnar snett och inte får chansen att arbeta eller studera blir på sikt en större kostnad för samhället än om hon får hjälp och stöd från början.

1.2 Lösningarna finns – nu krävs mod och politiskt ledarskap

Att modernisera våra samhällen bort från fossilbränsleberoendet är en tuff utmaning för politiska ledare, företag och människor runtom i världen. Vi i Miljöpartiet är övertygade om att Sverige och världen kan klara den utmaningen.

Miljöpartiets vision om det öppna hållbara samhället delas av allt fler för var dag som går. Människor, företag och organisationer engagerar sig alltmer intensivt i sökandet efter en mer hållbar ekonomi och samhällsordning. För att skapa kraft i förändringen krävs nu ett politiskt ledarskap, ett ledarskap som tyvärr tycks saknas hos regeringen. Miljöpartiet förvaltar det svenska folkets förtroende och tar ansvar genom att vara en konstruktiv kraft som utan skygglappar söker svar på samhällets stora utmaningar. I den här motionen pekar vi ut riktningen för framtiden.

2 Det ekonomiska läget

2.1 Konjunkturen

Den globala skuldskrisen med stora budgetunderskott och omfattande statskulder i USA och flera länder i Europa har skapat ett mycket osäkert läge i världsekonomin som även påverkar Sverige. Enligt samtliga ekonomiska prognoser avtar tillväxten i Sverige kraftigt med anledning av den globala oron och det ekonomiska läget karaktäriseras främst av mycket stor osäkerhet kring utvecklingen framöver. Riskerna för en svagare utveckling än förväntat är påtagliga. Svenskt Näringslivs senaste prognos pekar till exempel på att tillväxten i Sverige för 2012 inte blir mer än 0,2 procent.³

Den finansiella oron leder till dämpad konsumtion bland hushållen och sänkt exporttillväxt. Jämfört med regeringens vårproposition 2011 har BNP för 2012 reviderats ned från 3,8 procentenheter till 1,3 procent.

³ Svenskt Näringsliv (2011).

Fel! Okänt namn på

2.1.1 Oro i omvärlden kan dämpa konjunkturutvecklingen

En betydande risk för svensk ekonomi är utvecklingen i vår omvärld. Flera länder i euroområdet har fortfarande stora problem med de offentliga finanserna. De ledande och största ekonomierna i EU har hamnat i en så dålig ekonomisk situation att de inte ens själva klarar av de inträdeskrav i eurosamarbetet som fastställts i stabilitets- och tillväxtpakten, de så kallade konvergenzkriterierna. Samtidigt har flera av medlemsländerna hamnat i en akut ekonomisk kris som tvingat fram flera räddnings- och stödpaket som samordnats av Internationella valutafonden (IMF) och eurozonens medlemsländer. Det finns risk för att den finansiella stabiliteten i euroområdet förvärras ytterligare, vilket kan få ytterligare negativa effekter på konjunkturen i övriga EU-länder, inte minst för ett exportberoende land som Sverige.

2.1.2 Stigande långtidsarbetslöshet och hotande arbetskraftsbrist

Regeringen har reviderat upp arbetslöshetsciffrorna kraftigt sedan våren 2011 och prognostiserar nu en arbetslöshet på 7,5 procent för 2011 och 7,8 procent för 2012. I våras bedömde regeringen att arbetslösheten, som andel av arbetskraften 15–74 år, skulle sjunka från 7,3 procent för 2011 till 6,6 procent för 2012 och 5,8 procent för 2013.

Under det andra kvartalet 2011 stod 23 procent av alla ungdomar mellan 15–24 år helt utanför arbetsmarknaden. I åldersgruppen 15–19 år är arbetslösheten över 27 procent.⁴ Sverige har en ungdomsarbetslöshet som ligger över snittet för EU. Arbetslösheten bland unga under 25 år är 23 procent i Sverige, vilket kan jämföras med 7 procent i Holland, 9 procent i Tyskland och 14 procent i Danmark.⁵

Samtidigt hotas utvecklingen på arbetsmarknaden av arbetskraftsbrist och dålig matchning. Det råder brist på kvalificerad arbetskraft samtidigt som stora pensionsavgångar väntar. I en undersökning från Svenskt Näringsliv⁶ anger sju av tio företag att rekryteringen har varit svår och tjugo procent av dessa har därför tvingats att tacka nej till uppdrag. I byggbranschen och företag inom juridik och ekonomi hålls produktionen tillbaka på grund av att man inte kunnat hitta personal med eftersökt kompetens. Inom de flesta branscher löser man problemet med att befintlig personal får arbeta mer.

2.1.3 Risker på bostadsmarknaden

Skuldsättningen i svenska hushåll är hög och förväntas öka ytterligare de närmaste åren.

De svenska hushållens totala skulder utgörs till 75 procent av bolån, vilket är en ökning med 18 procentenheter under det senaste decenniet. Som andel av de disponibla inkomsterna har bostadsskulderna ökat från 50 procent 1995

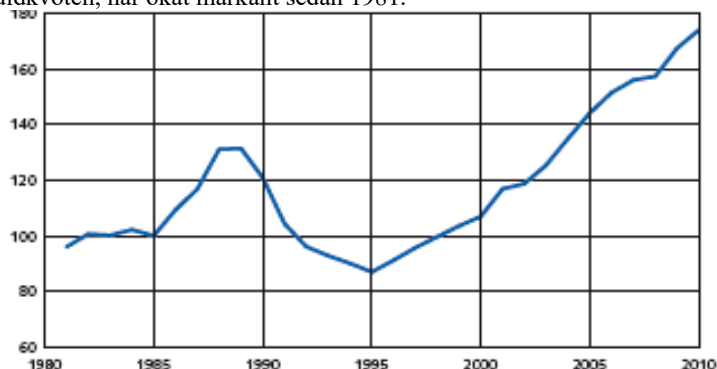
⁴ SCB (2011). Arbetskraftsundersökningarna (AKU) 2011-09-15.

⁵ Svenskt Näringslivs Ekonomifakta (2011). Ungdomsarbetslösheten kvartal 2, 2011.

⁶ Svenskt Näringsliv (2011). Mismatch – det ekonomiska läget.

Fel! Okänt namn på

till 120 procent 2010.⁷ I Riksbankens diagram nedan syns att de svenska hushållens totala skuldsättning i relation till disponibel inkomst, den så kallade skuldkvoten, har ökat markant sedan 1981.⁸

Bostadspriserna har stigit kraftigt under en längre tid. Utvecklingen beror bland annat på låga boräntor, sänkt fastighetsskatt, högre disponibla inkomster och en låg nivå på nyproduktionen som inte matchat befolkningsökningen. Den omfattande ombildningen från hyresrätter till bostadsrätter har ytterligare bidragit till situationen.

Den höga skuldsättningen utgör en stor risk om räntorna skulle höjas kraftigt. Den svenska banksektorn med sin ökande internationella exponering är också sårbar. Storleken på exponeringen mot omvärlden gör sektorn mer beroende av den globala konjunkturutvecklingen. Därmed ökar också riskerna för den ekonomiska utvecklingen i Sverige.

2.2 De offentliga finanserna

Sverige har starka offentliga finanser i förhållande till omvärlden. Statens budget uppvisar överskott både i år och nästa år. Som ett resultat av detta minskar statsskulden som andel av BNP under prognosperioden, från 36,2 procent 2012 till 30,2 procent 2014.

2.2.1 Kommunernas ekonomi

Kommunsektorns ekonomi har varit god de senaste åren, vilket bland annat beror på högre skatteintäkter än väntat i kombination med tillfälliga statsbidrag. På grund av oron på finansmarknaderna och en nedrevidering av konjunkturläget är dock framtiden osäker för kommunerna och landstingen.

Det finns dock stora obalanser mellan kommunsektorn och landstingssektorn. Landstingens ekonomi är generellt sett mer ansträngd än kommunernas.

⁷ Bostadskreditnämndens marknadsrapport, feb. 2011 Hushållens skuldsättning i spåren av finanskrisen.

⁸ Sveriges riksbank (2010). Finansiell stabilitet–2010:2.

Fel! Okänt namn på

Det varierar också stort inom respektive sektor, där vissa kommuner och landsting går med stora vinster medan andra måste göra neddragningar som en följd av underskott. På längre sikt kommer troligen kostnaderna för sektorn att stiga i takt med att befolkningen åldras och kraven på välfärden växer.

Regeringens bedömning är att många har fått lämna sina jobb i skolan, vården och omsorgen som en följd av den ekonomiska krisen. En viktig anledning var att regeringens tillfälliga konjunkturstöd till kommuner och landsting kom för sent och med för kort varsel. Kommuner och landsting behöver långsiktiga förutsättningar för sin planering och har svårt att använda denna typ av kortsiktiga stöd till anställningar, eftersom det kräver långsiktig finansiering.

2.2.2 Ökade kostnader för ekonomiskt bistånd

Som en följd av regeringens försämringar av arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen måste allt fler istället söka försörjningsstöd från kommunen. Drygt 40 procent av dem som får försörjningsstöd är i dagsläget arbetslösa utan arbetslöshetsförsäkring⁹ och 20 procent är sjuka och saknar ersättning från sjukförsäkringen¹⁰. Allt fler unga tvingas också söka ekonomiskt bistånd. Enligt Konjunkturinstitutet (KI) ökade antalet personer som sökte ekonomiskt bistånd från 80 000 till 94 000 personer 2006–2010. KI bedömer att antalet kommer att öka ytterligare till 100 000 personer år 2012.¹¹ Detta har lett till att kommunerna fått kraftigt ökade kostnader. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har enligt regeringen ökat med 20 procent mellan 2005 och 2009.¹² En jämförelse mellan det första kvartalet 2011 och motsvarande kvartal 2010 visar att 53 procent av Sveriges kommuner har ökat sina utbetalningar av ekonomiskt bistånd.¹³

2.3 Miljöpartiets bedömning av det ekonomiska läget

Miljöpartiet ser med stor oro på den ökande ekonomiska osäkerheten i eurozonen och i USA. Många faktorer talar för att den ekonomiska utvecklingen blir långsammare eller till och med stannar av under de kommande åren. Vi delar regeringens bedömning om att det, i detta osäkra läge, är av stor vikt att säkerställa ett handlingsutrymme som möjliggör ytterligare åtgärder om konjunkturen försämras ytterligare. Som en liten exportberoende ekonomi med en stor finansiell sektor med ökad internationell exponering påverkas Sverige påtagligt av den globala osäkerheten. Att Sveriges ekonomi för tillfället står

⁹ SKL (2010). Ekonomirapporten december 2010.

¹⁰ SKL (2011). Gör rätt från dag ett.

¹¹ Konjunkturinstitutet (2011). Konjunkturläget mars 2011.

¹² Finansdepartementet (2011). Skr. 2010/11:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn.

¹³ Socialstyrelsen, 20110906.

starkare än många andra EU-länders är ingen garanti för att situationen inte kan försämrats även i Sverige.

Miljöpartiet förespråkar en ansvarsfull finanspolitik med ett finansiellt sparande nära balans. Vi delar regeringens syn på storleken av det nuvarande reformutrymmet och anser att det är centralt att inte på något sätt riskera statens finanser. Det är idag tydligare än kanske någonsin hur viktigt det är med ordning och reda i statens finanser.

Miljöpartiet anser att reformutrymmet i första hand behöver användas för att stärka den svenska ekonomins långsiktiga hållbarhet genom investeringar i en mer resurseffektiv och ekologiskt hållbar ekonomisk utveckling. Vi menar att vi nu måste lägga resurser på åtgärder som rustar svensk ekonomi inför framtiden. Därför prioriterar vi i denna budget investeringar för att skapa nya jobb, satsningar på infrastruktur och förnybar energi och ett bättre utbildningssystem.

Även om svensk ekonomi utvecklas starkt framöver finns det betydande risker både i Sverige och i vår omvärld. Riskerna är stora att den höga arbetslösheten hos vissa som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer att permanentas på nya högre nivåer än tidigare. Miljöpartiet oroas särskilt över att arbetsmarknaden för unga har försämrats dramatiskt de senaste åren och att så lite gjorts för att rätta till grundproblemen. Samtidigt ropar näringslivet efter kompetenta medarbetare, utan att få svar. Därför behöver vi satsa på kraftfulla utbildningsinsatser främst riktade mot unga framöver.

Miljöpartiet kommer också att iaktta en fortsatt vaksamhet över utvecklingen på bostadsmarknaden. De åtgärder som vidtagits hittills i syfte att dämpa utvecklingen, såsom bolånetak och bankernas frivilliga rekommendationer om amorteringskrav, är bra. Däremot är det tveksamt om de med dagens situation är tillräckliga. Miljöpartiet stöder regeringens ambitioner om höjda kapitaltäckningsregler för att öka de svenska bankernas motståndskraft mot internationell finansiell oro. Vi har också varit positiva till de stabilitetsavgifter som införts och stöder ett fortsatt reformarbete där banksektorn i större utsträckning får betala för de risker som skapas genom oansvarig utlåning.

En förutsättning för långsiktigt hållbara statsfinansieringar är att ekosystemen inte utarmas och att deras långsiktiga bärkraft inte överskrids liksom att samhällets resurser i form av välmående och aktiva medborgare bevaras. Idag saknas det indikatorer som följer upp det svenska och globala naturresursutnyttjandet. Miljöpartiet vill införa indikatorer som följer den ekonomiska politikens lång- och kortsiktiga effekter på ekologisk hållbarhet, indikatorer som följer upp naturresursutnyttjandet i den svenska ekonomin liksom sociala indikatorer.

3 Ansvar för nya jobb

Miljöpartiets grundläggande utgångspunkt är att alla människor har rätt till arbete och egen försörjning. Detta kräver ett dynamiskt näringsliv där människors kreativitet och skaparlust lägger grunden för nya jobb. Villkoren för

Fel! Okänt namn på

entreprenörskap och företagande måste vara goda. Miljöpartiet föreslår en rad reformer för ett gynnsamt företagsklimat där fler vågar starta företag och som ger förutsättningar för företag att växa och anställa fler.

Med framtidsinriktade gröna investeringar skapas långsiktiga förutsättningar för nya gröna jobb. Investeringar i infrastruktur, bostäder och skolor skapar både jobb, stärkt konkurrenskraft och förutsättningar för ett hållbart samhälle. Vi vill också stärka kommuner och landsting, där vi ser stora behov av fler människor i vård och omsorg.

En trygg arbetsmarknad och en aktiv näringspolitik är en förutsättning för en stabil och dynamisk jobbpolitik som skapar många nya arbetstillfällen och minskar arbetslösheten.

Att ha ett arbete är viktigt både för självkänslan, den sociala tillvaron och möjligheten att försörja sig och forma ett eget och självständigt liv. Det är viktigt att som ung få en bra start i arbetslivet. Därför föreslår Miljöpartiet en rad åtgärder för att underlätta och skapa kontaktytor mellan arbetsliv och ungdomar, som många gånger kan leda till riktiga jobb. En stabil och fungerande arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring är en nödvändighet för en dynamisk arbetsmarknad.

3.1 Nya jobb i en hållbar ekonomi

En viktig motor för nya jobb under de kommande åren kommer att vara den gröna omställningen till ett hållbart samhälle, där en fortsatt strukturomvandling av den globala och den svenska ekonomin i hållbar riktning kommer att skapa nya gröna jobb. I denna budget satsar Miljöpartiet totalt 44 miljarder kronor under de tre kommande åren på åtgärder för grön omställning.

Nya studier pekar på att en grön omställning kan vara en kraftfull jobbmotor i framtiden. I en studie från Unep, FN:s miljöorganisation, modellberäknas de jobbskapande effekterna av en grön omställning på global nivå där två procent av den globala bruttonationalprodukten årligen investeras i omställning. Enligt detta investeringsscenario kan tvågradersmålet¹⁴ nås till 2050, samtidigt som andra ekosystemrelaterade tjänster förbättras avsevärt och de globala ekologiska fotavtrycken minskar med drygt 50 procent jämfört med business as usual-alternativet¹⁵. Det intressanta med denna studie är att den visar att det netto skapas fler jobb än vad som försvinner genom den gröna omställningen.

Även i andra FN-studier lyfts frågan om jobbskapande effekter av en grön omställning och en grön ekonomi fram. I rapporten "Green Jobs" visar rapportförfattarna till exempel att effekterna av en övergång till ett mer krets-

¹⁴ Två graders uppvärmning har länge bedömts som den maximala uppvärmning som kan klaras utan att alltför stora kostnader uppstår för samhället (ny forskning tyder dock på att detta kan vara en för hög nivå).

¹⁵ Unep (2011). Towards a green economy.

loppsanpassat samhälle troligen kommer att innebära att många nya jobb skapas.¹⁶

3.2 Små företag ska kunna växa och utvecklas

Miljöpartiet ser småföretagarna i Sverige som en stor potential i omställningen till ett grönare samhälle. Sverige och Sveriges småföretagare förtjänar en politik som gynnar entreprenörskap och innovation. En stor del av de nya jobben kommer i småföretagssektorn och för Miljöpartiet är det viktigt med en politik som underlättar för nya företag att starta upp, utvecklas och anställa fler.

Småföretagen har en avgörande betydelse för Sveriges ekonomi. Företag med tio anställda eller färre utgör mer än 96 procent av det totala antalet företag¹⁷ och för Miljöpartiet är det centralt att skattesystemet och regelverket gynnar småföretagande. Dagens småföretag kan bli morgondagens storföretag. År 1876 grundade Lars Magnus Ericsson en liten verkstad i ett före detta kök på Drottninggatan i Stockholm. Företaget heter idag fortfarande Ericsson och har 98 000 personer anställda. 1929 grundade skåningen Ruben Rausing ett förpackningsföretag tillsammans med en bekant. 1943 började han utveckla pappersförpackningar för mjölk och idag har Tetra Pak 21 000 anställda i 170 olika länder världen över. 1947 öppnade den klädintresserade Västeråsbon Erling Persson en damklädesbutik i Västerås. I dag är 87 000 personer anställda i Hennes & Mauritz drygt 2 300 butiker i 41 olika länder.

Sveriges småföretagare pekar ut den höga nivån på arbetsgivaravgiften och det betungande sjuklöneansvaret som de två största hindren för att växa och skapa nya jobb.¹⁸ Småföretagen drivs oftast av bara en eller två personer och trots att de i regel jobbar långt mer än 40 timmar i veckan är de ekonomiska marginalerna små, kapitalförsörjningen problematisk och konjunkturberoendet långt större än för de stora företagen.

3.2.1 Sänkt arbetsgivaravgift för småföretag och sänkta egenavgifter

Miljöpartiet föreslår en permanent sänkning av arbetsgivaravgiften med 12 miljarder kronor. Förslaget är viktigt för att stimulera nyföretagande och lättar dessutom på bördan för de minsta företagen som redan idag har svårt att få lönsamheten att gå ihop. Reformen är efterfrågad bland företagare i hela Sverige och är ett viktigt steg för de många småföretag som kan bli morgondagens storföretag.

Reformen innebär att arbetsgivaravgiften sänks med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt cirka 830 000 kronor. Förslaget innebär att

¹⁶ Unep m.fl. (2008). Green Jobs – Towards decent work in a sustainable, low-carbon world.

¹⁷ SCB Företagsstatistik (2011). Se http://www.scb.se/Pages/List_259330.aspx.

¹⁸ Företagarförbundet (2010). se <http://www.ff.se/artiklar/pressmeddelanden/2010-01-25/sjukloansvaret-drabbar-smaforetagarna-hart-vagar-inte-nyanstalla/>.

Fel! Okänt namn på

alla företag med en lönesumma på 830 000 kronor och däröver får en skattelättnad på cirka 6 900 kronor per månad. Egenföretagare får motsvarande nedsättning av egenavgiften. Reformen gynnar alla företag, oavsett storlek, men har en profil som särskilt underlättar för de mindre företagen.

3.2.2 Slopas sjuklöneansvar för företag med tio anställda eller färre

Miljöpartiet föreslår att sjuklöneansvaret ska avskaffas helt för företag med upp till tio anställda. Detta skulle förbättra de ekonomiska marginalerna och öka möjligheterna att utvecklas och anställa fler. Kostnaden för reformen är 2,1 miljarder kronor men en del av detta återförs till staten genom att bolags-skatteintäkterna ökar.

Speciellt för småföretagen innebär sjuklöneansvaret en ekonomiskt tung börda som utgör ett hinder för företagen att expandera. Sjuklöneansvaret är också ett byråkratiskt och krångligt system för den enskilda företagaren. Med vårt förslag minskar företagens administrativa börda då dessa uppgifter flyttas över till Försäkringskassan som redan har rutin på uppgifterna. Vårt förslag är därför ett viktigt steg i strävan att minska regelkrånglet för företagen.

Reformen gynnar även en av de grupper som står längst från arbetsmarknaden: arbetssökande med lång sjukdomshistoria. Ett slopat sjuklöneansvar kan bidra till att småföretagen, som ofta har små ekonomiska marginaler, upplever det som mindre riskabelt att anställa före detta sjukskrivna.¹⁹

När en anställd blir sjuk är arbetsgivaren skyldig att svara för möjlig rehabilitering som kan göras inom verksamheten, exempelvis genom att ändra arbetsuppgifter, eller arbetstider eller att med teknisk utrustning underlätta för den sjuka att återkomma i arbete. Detta rehabiliteringsansvar ska ligga kvar och påverkas inte av detta förslag.

3.2.3 Myndighetsövergripande regelförenklingsarbete

Det måste vara enkelt att starta och driva företag. Onödigt krångel och omfattande byråkrati utgör ett stort hinder för många företag. För några år sedan beräknade Nutek att regelkrånglet kostade svenska företag 100 miljarder kronor om året. Regelkrångel hindrar särskilt mindre företag från att växa och utvecklas. Miljöpartiet gjorde redan 2006 en överenskommelse med de borgerliga partierna om att minska företagens regelbörda med 25 procent till år 2010. Tyvärr har den borgerliga regeringen sedan dess inte skött regelförenklingsarbetet och hade år 2010 bara minskat regelkrånglet med 7 procent.²⁰ En stor majoritet av Sveriges företagare, 73 procent, har över huvud taget inte upplevt att regelbördan har minskat.²¹

Miljöpartiet vill att det ska vara så enkelt som möjligt för företag att verka i Sverige och föreslår därför att Tillväxtverket, Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Naturvårdsverket tillförs pengar för att påskynda arbetet med att ta

¹⁹ SOU 2011:11. Långtidsutredningen 2011, Huvudbetänkande. Kapitel 7.2 Sjukpenningen.

²⁰ Regeringen (2010). Regelbördan för Sveriges företag fortsätter att minska.

²¹ Näringslivets Regelnämnd (2010). Regelbarometern 2010.

fram konkreta förslag på hur regelbördan för företag kan minskas inom deras ansvarsområden. Vi föreslår också att Regelrådet permanentas, att ett regelkravsregister inrättas och att regelförenklingsarbetet sprids även till kommuner och landsting.

3.3 Ett blomstrande näringsliv där alla får en chans

Miljöpartiet satsar en halv miljard kronor i denna budget på forskning och utveckling, social ekonomi, egenanställning och entreprenörskapsprogram, mikrokrediter till landsbygden och nyanlända svenskar, kvinnligt företagande, miljöteknikinsatser och ekoturism.

Inom programmet Forska och väx finansierar Vinnova forsknings- och utvecklingsprojekt i små och medelstora företag. För att Sverige ska klara sig i den hårdnande internationella konkurrensen krävs att vi ständigt utvecklar och stimulerar den kunskapsintensiva industrin och tjänstesektorn. Programmet Forska och väx har varit populärt och många företag har inte kunnat få finansiering för sina utvecklingsförslag. Vi föreslår därför att satsningen utökas kraftigt, från dagens 120 till 220 miljoner kronor per år.

Den sociala ekonomin fyller en viktig roll i Sverige. I framtiden kommer sociala företag i än större utsträckning att kunna fylla många viktiga funktioner i samhället. Sociala företag kan tillgodose behov som vare sig den privata eller offentliga sektorn lyckats uppfylla. Framför allt handlar det om att få människor som idag står mycket långt från arbetsmarknaden in i arbete, att utföra viktiga samhällstjänster som annars inte utförs och att ge utsatta människor i vårt samhälle större självkänsla och ett socialt sammanhang. Miljöpartiet tillför 25 miljoner kronor per år till Tillväxtverket för att fördjupa kunskapen om och arbetet med att stötta socialt företagande runt om i Sverige.

Miljöpartiet vill minska trösklarna för människor att pröva sina företagsidéer och förverkliga sina drömmar. Egenanställning är ett sätt att ge en möjlighet för företagaren att kunna pröva sin affärsidé utan att behöva registrera ett företag. Den egenanställda har själv ansvar för kundkontakter men får hjälp av egenanställningsföretaget med professionell handledning och administrativt stöd. Miljöpartiet anslår 25 miljoner kronor per år till Tillväxtverket för att sprida goda exempel om egenanställning och hjälpa nya egenanställningsföretag att etableras runt om i landet. Vi anslår också 20 miljoner kronor per år för ett entreprenörskapsprogram i skolan för att ge Sveriges gymnasieelever information och egen erfarenhet av hur det går till att driva företag.

Många som vill starta företag har idag svårt att få tillgång till startkapital. Särskilt i tider av ekonomisk oro är den privata kapitalmarknaden ovillig att ta risker och tillgången på kapital för att starta företag begränsas ytterligare. Många människor som kommer från andra länder till Sverige har tidigare erfarenhet av att driva mindre företag. De skulle ganska enkelt kunna starta upp liknande företag i Sverige men hindras ofta av brist på kapital och svårigheter att få lån. Miljöpartiet föreslår därför även en satsning på mikrokredi-

Fel! Okänt namn på

ter för företag som startas av nyanlända svenskar på 50 miljoner kronor per år.

Kvinnor är idag tydligt underrepresenterade bland Sveriges företagare. Vi vet att många kvinnor har goda företagsidéer som de inte vågar eller vet hur de ska gå till väga för att förverkliga. En metod som visat sig vara effektiv för att uppmuntra kvinnors företagande är att skapa arenor för utbyte av erfarenhet och kunskap mellan kvinnliga entreprenörer. Miljöpartiet föreslår därför en ökning av stödet till regionala resurscentrum för kvinnliga företagare på 20 miljoner kronor per år.

Miljötekniksektorn har möjlighet att bli en stor framtidsbransch för Sverige. Vi föreslår ett nytt branschprogram för miljöteknik som ökar möjligheten till stöd, nätverkande och informationsspridning mellan miljöteknikföretag. Vi satsar också 10 miljoner kronor per år för att förbättra samordningen mellan offentliga aktörer på miljöteknikområdet, till exempel statliga myndigheter och regionala miljöteknikfonder.

Sverige har med sin fantastiska natur stora möjligheter till ökad ekoturism. Miljöpartiet anslår 50 miljoner kronor per år för stöd till utveckling av ekoturismföretag och bättre samordning av insatser för ekoturism på regional och statlig nivå.

3.4 Fler unga in på arbetsmarknaden

Arbetslösheten för unga har bitit sig fast på höga nivåer de senaste decennierna. Detta är en tragedi för den som är arbetslös och för samhället i stort. Miljöpartiet har gett samhällsekonomen Ingvar Nilsson i uppdrag att beräkna hur mycket det kostar för samhället att lämna dessa unga människor åt sitt öde. De summor som han har kommit fram till är svindlande. De elever som i varje årskull lämnar gymnasieskolan utan kompletta betyg kostar samhället sex miljarder kronor årligen. Beräkningarna visar hur bristande satsningar på skolan kan medföra stora kostnader i framtiden. Vi har inte råd att inte satsa på skolan.

Sverige tillhör ett av de länder inom OECD som har högst ungdomsarbetslöshet. År 2009 uppgick ungdomsarbetslösheten till ungefär 25 procent, vilket innebar att Sverige låg på nionde plats bland OECD-länderna. För att få bort effekter av konjunkturförändringar, där olika länder kan befinna sig i olika konjunkturlägen vid en given tidpunkt, kan ungdomsarbetslösheten studeras i förhållande till arbetslösheten för vuxna. Vid en sådan jämförelse hade Sverige den näst högsta relativa ungdomsarbetslösheten, efter Luxemburg. I Långtidsutredningen konstateras det att ungdomars relativa position gentemot vuxna har försämrats sedan 1990-talet i två tredjedelar av alla OECD-länderna. I Långtidsutredningen refereras det även till en annan OECD-studie²², vilken belyser arbetsmarknadsinträdet för ungdomar inom OECD-länderna. I denna identifieras två (delvis överlappande) grupper av ungdomar

²² LU-referens: OECD (2006). OECD. The Jobs for Youth Review.

Fel! Okänt namn på

med särskilt stora problem att få ett varaktigt arbete efter att ha lämnat skolan. Den ena gruppen består av bristfälligt integrerade utrikesfödda ungdomar medan den andra utgörs av ungdomar som på olika sätt halkat efter.

Miljöpartiet har en rad förslag för att minska ungdomsarbetslösheten. Vi vill skapa nya jobb genom att göra det billigare för företag att anställa. Vi vill också stärka ungas möjlighet på arbetsmarknaden genom fler utbildningsplatser och bättre kvalitet på utbildningarna. Vi vill underlätta övergången från högskola till arbetsliv genom praktik för studenter och karriärcentrum på högskolan.

Miljöpartiet föreslår därför satsningar både på omfattande kompetenshöjning riktad till ungdomar i störst behov av stöd, ökad kommunal vägledning i form av praktikplatser och stimulans för ökad samverkan mellan företag, arbetsförmedlingar och skolor. Sammantaget satsar vi närmare sju miljarder kronor på att långsiktigt rusta de ungdomar som har det svårast att komma in på arbetsmarknaden idag samt att ta bort hinder och istället skapa och underlätta kontaktytor.

Hittills har nära 20 miljoner kronor betalats ut i så kallad sfi-bonus. Pengarna har i första hand kommit de redan studievana eleverna till del, personer som även utan bonus hade klarat sina studier vid sfi under utsatt tid. Medlen som idag betalas ut i bonus behövs mycket bättre i den ordinarie verksamheten för att stärka undervisningen, lärarnas förutsättningar och alla elevers möjlighet att lära sig det svenska språket. Miljöpartiet föreslår därför att sfi-bonusen avskaffas och att de medel som är avsatta för detta ändamål används för att stärka den ordinarie undervisningen i svenska för invandrare.

Satsningar för att få in unga på arbetsmarknaden	2012	2013	2014
Slopad arbetsgivaravgift för den som anställer en arbetslös mellan 20–24 år	750	750	750
Satsning för gymnasiekompetens hos unga mellan 20–24 år (3 000 platser på folkhögskolan, 2 000 platser på komvux och återbetalningsfritt förhöjt studiemedel)	485	525	545
Jobbutbildning för unga mellan 20–24 år (2 500 platser)	375	375	
Traineeplatser i välfärden (1 200 platser)	400	400	
Kvalificerad yrkesutbildning (1 000 platser)	85	85	
Stimulansbidrag för sommarjobb till alla 16–17-åringar	150	150	150
Navigatörcentrum, samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna	100	100	100
Underlätta samverkan mellan skola och näringsliv	80	80	80
Förbättrad studie- och yrkesvägledning på gymnasiet	50	50	50
Entreprenörprogram i skolan	20	20	20
Handledarutbildning för företag som tar emot praktikanter	10	10	10
Summa	2 505	2 545	1 705

Fel! Okänt namn på

3.4.1 Slopad arbetsgivaravgift för unga arbetslösa

Miljöpartiet vill avskaffa arbetsgivaravgiften helt i ett år för företag som anställer unga arbetslösa, till en kostnad av 750 miljoner kronor. Det är ett betydligt mer träffsäkert system än regeringens halverade arbetsgivaravgift för alla unga som smetas ut även på dem som inte har några problem alls att komma i arbete. Dessutom nöjer vi oss inte med enbart en sänkning av arbetsgivaravgiften utan vill se ett totalt avskaffande, förutom den obligatoriska pensionsavgiften.

Vi behåller också de subventioner som regeringen har infört för långtidsarbetslösa. Kombinerar man dessa stöd blir vårt förslag betydligt effektivare än regeringens. Här ses skillnaden mellan regeringens och vårt förslag:

- ? Vid anställning under de första sex månaderna av arbetslöshet: Regeringen halverar arbetsgivaravgiften – Miljöpartiet avskaffar den helt.
- ? Vid anställning efter sex månader: Regeringen ger stöd som motsvarar 1,5 arbetsgivaravgifter – Miljöpartiet ger stöd som motsvarar 2,0 arbetsgivaravgifter.

3.4.2 Nya chanser för unga

Utbildning är nyckeln till att komma in på arbetsmarknaden. Utvecklingen på arbetsmarknaden har förändrat kraven på utbildning. Att ha klarat av gymnasiet är för de allra flesta ett grundkrav för att kunna få ett arbete. I regeringens vårproposition konstateras det att unga utan fullständig gymnasieutbildning och unga med aktivitetsersättning riskerar långvariga problem på arbetsmarknaden.

De elever som i dag inte fullföljer sin gymnasieutbildning eller inte lämnar gymnasieskolan med fullgod betyg har möjlighet att läsa in sin gymnasiekompetens på en folkhögskola eller inom den kommunala vuxenutbildningen, komvux. Miljöpartiet vill förbättra dessa möjligheter och föreslår därför sammanlagt 5 000 nya utbildningsplatser, fördelat på 3 000 nya studieplatser på folkhögskolans allmänna linje och 2 000 fler platser inom den kommunala vuxenutbildningen. Man ska alltid kunna få en andra chans att nå den kunskapsnivå som krävs på arbetsmarknaden.

Miljöpartiet föreslår också att unga mellan 20 och 24 år som saknar fullgod gymnasieutbildning ska ges möjlighet till studiemedel utan återbetalningskrav för att läsa in gymnasiet på en folkhögskola eller komvux. Stödet kan fördelas av Arbetsförmedlingen som ska bedöma vilka behov av särskilda insatser som finns för individen. Tanken är att det utvidgade stödet ska fungera som en extra knuff över tröskeln till utbildning; därför ges det under max ett år och därefter återgår individen till det ordinarie studiestödssystemet.

Utöver dessa platser föreslår vi ett tillfälligt konjunkturpaket under 2012–2013 i form av 2 500 platser i arbetsmarknadsinriktad yrkesutbildning för unga och 1 000 fler platser på yrkeshögskolan.

Dessutom föreslår vi 1 200 platser i ett traineeprogram i välfärden. Det finns stora behov av nyrekryteringar i den offentliga sektorn de närmaste åren, bland annat på grund av pensionsavgångar. Men vi behöver också ta till

vara kunskaperna och erfarenheterna hos dem som nu närmar sig pension. Genom ett traineeprogram kan unga komma in och gå parallellt med äldre.

3.4.3 Förbättrade kontakter mellan skolan och arbetsmarknaden

För att få jobb behöver ungdomar utbilda sig i sådant som arbetsgivarna efterfrågar. Dessutom behöver de erfarenheter från och kontakter med arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt och brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv både i gymnasieskolan, på komvux och på högskolan. Miljöpartiet vill genomföra en rad satsningar för att öka ungas kontakt med arbetsmarknaden:

- ? Förbättrad och utbyggd studie- och yrkesvägledning i gymnasieskolan. Vi avsätter 50 miljoner kronor för en sådan satsning.
- ? Förbättrad samverkan mellan skola och näringsliv. Vi föreslår en pott på 80 miljoner kronor årligen där kommuner eller enskilda skolor kan söka pengar för att bygga upp en struktur och underlätta för skolorna att samverka med näringslivet. Praktikplatser för unga, så kallade praoplatser, ska utvecklas och moderniseras och vara en stomme i samverkan.
- ? Stimulans för fler sommarjobb. Det är viktigt för skolungdomar att få en tidig kontakt med arbetslivet. Miljöpartiet föreslår en stimulanspott på 150 miljoner kronor årligen som kommuner, näringsliv och ideella organisationer ska kunna söka för att erbjuda sommarjobb till unga mellan 16 och 17 år.
- ? Kunskapsstöd till företag som tar emot praktikanter. Kommunerna, Arbetsförmedlingen och skolan slussar idag en uppsjö av olika praktikanter till företagen. Det har blivit en börda för företagen att hantera och hålla isär de olika programmen. Miljöpartiet vill underlätta för företag som vill ta emot praktikanter och föreslår därför stöd i form av handledarutbildning och kompetensutveckling. Till detta anslår vi 10 miljoner kronor årligen.

3.5 Hela Sverige ska leva

Miljöpartiet vill att hela Sverige ska leva. Det är viktigt att slå vakt om en levande och livskraftig landsbygd och i denna budget föreslår vi flera olika satsningar för att stärka landsbygden. Ett stort problem för landsbygden är att servicen utarmas så att befolkningen tvingas transportera sig allt längre för att klara vardagen. Miljöpartiet satsar nästan tre miljarder under de kommande tre åren för en väl fungerande och tillgänglig kollektivtrafik i hela landet. Miljöpartiet satsar också 100 miljoner kronor för att inrätta servicekontor för bättre offentlig service i hela landet. Fler företag på landsbygden ökar också möjligheterna att bibehålla en god service i hela Sverige. För att gynna landsbygdsföretagare föreslår Miljöpartiet en satsning på 50 miljoner kronor per år på mikrokrediter riktade mot landsbygdsföretagare för att ge människor boende utanför tätorterna rimliga möjligheter att pröva sina företagsidéer. Vidare satsar vi 50 miljoner kronor på utveckling och samordning av ekoturism.

Fel! Okänt namn på

Våra generella satsningar på småföretagare liksom våra satsningar biogas-utveckling och ekologiskt jordbruk är också något som bidrar till landsbyg- dens utveckling. Vi tillför också närmare 750 miljoner kronor till åtgärder för landsbygden miljö och struktur, i första hand genom landsbygdsprogrammet. Nedan sammanfattas alla våra förslag som är direkt riktade till landsbygden.

Miljoner kronor

Satsningar för att hela Sverige ska leva	2012	2013	2014
Satsningar på kollektivtrafik i hela landet	800	1 000	1 100
Servicekontor för offentlig service i hela landet	100	100	100
Mikrokrediter till landsbygdsföretagare	50	50	50
Åtgärder för landsbygden miljö och struktur	258	238	253
Stöd för biogas av gödsel	140	140	140
Satsningar på ekologiskt jordbruk	60	60	60
Stöd för biogasmackar	50	50	50
Summa	3 415	3 455	2 615

3.6 Ett tryggare, mer jämställt och flexibelt arbetsliv

3.6.1 Arbete för jämställda löner

Överallt i arbetslivet råder det stor brist på jämställdhet mellan könen. Diskrimineringen av kvinnor finns på alla nivåer – vid tillsättande av chefstjänster, när det gäller lönen storlek, när det gäller anställningsformer och när det gäller hel- och deltider. Denna ordning är oacceptabel. För att åstadkomma jämställdhet på arbetsmarknaden är jämställda löner en förutsättning. Arbetsmarknadens parter måste ta sitt ansvar för att eliminera löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Staten har här ett ansvar att gå före. Miljöpartiet vill satsa 150 miljoner kronor årligen 2012–2014 på att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten.

3.6.2 En bättre arbetsmiljö

För år 2010 har Arbetsmiljöverket registrerat 104 000 arbetsskador varav merparten är arbetsolyckor. Jämfört med 2009 har anmälningarna gällande arbetsolyckor med frånvaro ökat med 11 procent och gällande arbetssjukdomar med 3 procent. Under 2010 inträffade 54 dödsolyckor bland förvärvsarbetande, vilket kan jämföras med 40 dödsolyckor under 2009.

Till skillnad från en majoritet av EU:s medlemsländer så lever Sverige inte längre upp till den Internationella arbetsorganisationens (ILO) rekommendationer om en arbetsmiljöinspektör per 10 000 anställda. För att detta ska bli möjligt krävs ökade resurser till Arbetsmiljöverket och vi skjuter i denna budget till 40 miljoner kronor för det ändamålet.

3.6.3 Ett flexibelt arbetsliv

Miljöpartiet vill ge människor större möjlighet att påverka sitt arbetsliv och sin arbetstid. Det finns människor som arbetar betydligt mindre än vad de skulle vilja samtidigt som det finns de som jobbar mycket mer än de önskar. För många är det svårt att få ihop arbete, barn och fritid och många känner ofta stress över att inte hinna med allt.

Vår vision är att det ska finnas en bra och hälsosam balans mellan arbete och fritid. Genom innovationer, effektiviseringar och ekonomisk utveckling har nya sätt att producera varor och tjänster ständigt utvecklats. Vi har producerat allt mer med allt mindre arbete, vilket lett till ökad produktion, men också till att vi kunnat arbeta mindre. Vi studerar allt längre och börjar därmed jobba allt senare. Vi lever längre, vi har längre semestrar och längre föräldraledighet. Det är en positiv utveckling som bidragit till högre livskvalitet.

När 40-timmarsveckan drevs igenom i Sverige var det en stor seger för landets löntagare. Arbetstidsförkortningen har sedan fortsatt avtalsvägen och många har idag en kortare avtalad arbetstid än 40 timmar i veckan. 2010 var den genomsnittliga faktiska arbetstiden per vecka 31,3 timmar medan den genomsnittliga överenskomna arbetstiden var 37,6 timmar i veckan.²³ Miljöpartiets vision är att människor om de så önskar ska kunna arbeta mindre, till exempel genom att de har en kortare arbetsvecka eller genom att de under vissa delar av livet kan jobba mindre, samtidigt som det i andra skeden i livet ska vara möjligt att jobba mer. Hela samhället tjänar på att människor orkar arbeta hela livet och inte slås ut på grund av stress eller för hårda arbetsvillkor.

4 Ansvar för ett gott samhälle

Den borgerliga regeringen har under sin tid vid makten genomfört stora förändringar i trygghetssystemen som har försämrat villkoren för många människor. Framför allt gäller det arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. En halv miljon personer har lämnat a-kassan, till följd av de höjda avgifterna. Sedan de nya reglerna i sjukförsäkringen trädde i kraft vid årsskiftet 2009/2010 har drygt 47 000 personer kastats ur försäkringen.²⁴

Miljöpartiet vill skapa ett trygghetssystem som är enkelt, överskådligt och jämlikt. Alla ska veta vad som gäller och vart man ska vända sig den dag man behöver – oavsett om man blivit arbetslös eller sjuk eller tillfälligt har för låg inkomst för att klara sig. Det är märkligt att orsaken till varför man inte kan arbeta idag är avgörande för vilken ersättning man får. Dagens sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring är ett svåröverskådligt lapptäcke av olika regler, ersättningar och bidrag.

²³ SCB (2010). Arbetskraftsundersökningen december 2010.

²⁴ Försäkringskassan (2011). Månadsrapport – sjukförsäkringen 2011-07-25.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Vi vänder oss emot den utveckling som skapar allt större ekonomiska klyftor mellan människor. Särskilt fokus lägger vi på åtgärder som jämnar ut skillnaderna i uppväxtvillkor för de drygt två miljoner barn som lever i vårt land. Vår politik syftar till att skapa ett inkluderande och jämställt samhälle, ett samhälle som välkomnar människor från andra länder med strukturer och regelverk som inte diskriminerar och som erbjuder samma förutsättningar för ett gott liv för män och kvinnor.

4.1 Trygghetssystemen missar målet

Dagens trygghetssystem skapades i en tid då de flesta hade ett och samma yrke livet igenom, rörligheten på arbetsmarknaden var begränsad och inflyttningen till Sverige var liten. Trygghetssystemen svarade då mot de behov som fanns i industrisamhället och mot fackföreningarnas krav. Idag lever vi i ett annat samhälle, ett kunskapssamhälle, som ställer krav på nya lösningar.

Många av de personer som utförsäkrats till följd av införandet av en bortre gräns i sjukförsäkringen är för sjuka för att arbeta eller ens söka jobb. En stor andel av dem som lämnats utanför trygghetssystemen tvingas nu söka försörjningsstöd från kommunen. Av dem som idag får försörjningsstöd är drygt 40 procent arbetslösa som inte har a-kassa²⁵ och 20 procent är sjuka som inte får ersättning från sjukförsäkringen.²⁶

4.1.1 Arbetslivstrygghet – en reform med fokus på individen

Miljöpartiet menar att det behövs förändringar som garanterar alla människor i vårt samhälle trygghet. System som gör att människor vågar satsa, starta företag och byta jobb. System som gör att människor som drabbats av sjukdom eller arbetslöshet kan leva värdiga liv. Vi vill införa ett och samma trygghetssystem – arbetslivstrygghet – för den som är sjuk eller arbetslös eller är i behov av försörjningsstöd. Människor ska slippa slussas runt mellan olika myndigheter och handläggare. De ska kunna veta vart de ska vända sig och vilken ersättning som är att vänta.

Ingen ska riskera att hamna mellan stolarna. Därför vill vi skapa en gemensam ingång till alla trygghetssystem genom att bilda en ny myndighet där uppgifterna på Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen slås ihop. Den nya myndigheten ska ansvara för utbetalning av sjukersättning och a-kassa och ta över ansvaret för försörjningsstödet från kommunerna. Ersättningsnivån ska vara lika stor oavsett om man är sjuk eller arbetslös.

Alla tilldelas en handläggare oavsett huvudproblem – det ska inte finnas någon risk att bli skickad runt som alltför ofta sker idag. På så vis skapas en större tydlighet för individen och ett effektivare arbetssätt för myndigheten. Med en gemensam myndighet blir det också tydligare för handläggarna att det

²⁵ SKL (2010). Ekonomirapporten december 2010.

²⁶ SKL (2011). Gör rätt från dag ett.

krävs en helhetssyn på individen och hans eller hennes problem. Olika villkor för att få ersättning kommer visserligen att kvarstå vid sjukdom och arbetslöshet, men de är tänkta att successivt minska. Även om man har flera samtidiga problem ska detta inte leda till uteslutning. Som steg på vägen mot arbetslivstrygghet föreslår vi ett antal förändringar i sjukförsäkringen och akassan.

4.1.1.1 På väg mot arbetslivstrygghet – förändringar i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen backar nu, till följd av riksdagens beslut utifrån oppositionens utskottsförslag, och återförsäkrar de personer som saknade sjukpenninggrundande inkomst före sjukersättningsperioden. Det är välkommet, men det är långt ifrån tillräckligt. Miljöpartiet föreslår flera tydliga förbättringar i både sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen.

Sjukförsäkringen ska vara en försäkring som försäkrar även vid långvarig sjukdom. Vi ser idag tydligare än någonsin hur viktigt detta är. Människor ska under sin sjukdom inte behöva vara oroliga för att de efter 550 dagar inte alls ska kunna försörja sig och sin familj. Därför föreslår vi att den bortre gränsen i sjukpenningen slopas helt. Vidare föreslår vi att ersättningsnivån höjs till 80 procent av den tidigare inkomsten under hela sjukskrivningstiden. Den stelbenta prövningen av arbetsförmågan mot hela den reguljära arbetsmarknaden efter 180 dagar tas bort. För att nå dem med lägst inkomster eller som helt saknat inkomster före sjukskrivningen vill vi också att en grundersättning, ett golv, införs i sjukförsäkringen som motsvarar den i arbetslöshetsförsäkringen.

Miljöpartiet anser att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring som omfattar alla och som hjälper människor tillbaka in i arbete. Med tanke på de stora svårigheter som nu råder på arbetsmarknaden föreslår vi en långsammare nedtrappning av ersättningsnivån så att den arbetslöse ska få 80 procent av sin tidigare dagsförtjänst i 300 dagar och först därefter 65 procent. Som en del i vårt arbete med att bekämpa barnfattigdomen föreslår vi att föräldrar ska få 80 procent ersättning under 450 dagar och att ersättningen därefter trappas av till 65 procent. Miljöpartiets förslag innebär också en höjning av taket i arbetslöshetsförsäkringen med 100 kronor till 780 kronor per dag under de första hundra dagarna.

4.2 Bättre kvalitet i välfärden

4.2.1 Mer pengar till kommuner och landsting

I Miljöpartiets Sverige får varken barnen eller våra äldre komma i andra hand. Vi vill investera i välfärden och göra Sverige till ett tryggare, varmare och medmänskligare land. En stor och viktig del av Sveriges välfärd utförs i landets kommuner och landsting. Men våra barn, ungdomar och äldre fick betala ett högt pris för finanskrisen när kommuner och landsting tvingades minska personalen i barnomsorgen, skolan, vården och äldreomsorgen. Mindre per-

Fel! Okänt namn på

sonal i välfärden leder till att äldre, handikappade och sjuka får sämre vård och omsorg.

Såväl forskollärare och fritidspedagoger som vårdpersonal vittnar om en ohållbar arbetssituation. Stress och buller försvårar vardagen för såväl barn som vuxna.

Vi måste satsa på fler händer i vården och omsorgen så att våra äldre kan få en värdig omsorg och kvaliteten i hälso- och sjukvården stärks.

Kommunsektorns ekonomi har varit god de senaste åren, vilket bland annat beror på högre skatteintäkter än väntat i kombination med tillfälliga statsbidrag. På grund av sommarens oro på finansmarknaderna och en nedskrivning av konjunkturläget är dock framtiden osäkrare för kommunerna och landstingen. Tack vare förbättrad levnadsstandard och sjukvård så lever många äldre allt längre. Det är mycket positivt men sätter också en ökad press på kommunsektorn i allmänhet och landstingen i synnerhet.

Vi har betydligt högre ambitioner än regeringen för kvaliteten i välfärden. Totalt tillförs kommunsektorn cirka 15 miljarder kronor i ökade resurser 2012–2014, varav 5 miljarder kronor är breda satsningar genom det generella statsbidraget. Dessa satsningar kompenseras också med bred marginal för den nedskärning som regeringen gör i fråga om gymnasieskolan. Regeringen räknar med en osäker effektivisering på drygt 600 miljoner kronor genom den senaste gymnasiereformen.

Satsningar kommuner (miljoner kronor)	2012	2013	2014
Breda satsningar	2 000	1 500	1 500
Riktade satsningar	2 293	3 332	4 442
Totalt	4 293	4 832	5 942

4.2.2 Hållbar hälsa och ansvar för sjuka

Det finns behov av att på allvar lyfta fram folkhälsofrågorna i Sverige. Att främja hälsa är att styra samhället mot långsiktig hållbarhet, såväl ekologiskt och socialt som ekonomiskt. Det handlar om att forma samhällsstrukturer som skapar goda förutsättningar för människors levnadsvillkor. För att lyckas med detta behövs en politik där både samhällets ansvar och människors förutsättningar att göra goda val beaktas. Den nuvarande regeringen har tyvärr tonat ned samhällets ansvar i folkhälsoarbetet.

Brett förebyggande och hälsofrämjande arbete inom alla områden är centralt. Samhällsplaneringen bör till exempel arbeta för fler gröna miljöer, bättre luftkvalitet och minskat buller. Rörelse i alla former är viktig, och bör understödjas. Miljömål och folkhälsomål behöver samordnas.

Miljöpartiets politik är att ha ett fokus på förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa men att samtidigt på ett ansvarsfullt sätt ta hand om de människor som är i behov av vård och hjälp. Vi satsar särskilt på att förbättra stödet till människor med psykiska besvär och sjukdomar samt på att stödja handikapporganisationer och ungdomar. Vi lägger ca 400 miljoner totalt på förbättrat folkhälsoarbete under tre år.

4.2.3 Gratis tandvård till alla unga

Miljöpartiet anser att tandvård bör vara gratis för alla upp till 25 år. Idag dras en gräns vid 20 år. Flera undersökningar pekar på att tandhälsan försämrats bland yngre barn och bland personer med små ekonomiska resurser. Folkhälsoinstitutet har tidigare visat att det är fem gånger vanligare med dålig tandhälsa hos människor med stora ekonomiska svårigheter än hos den övriga befolkningen.

Eftersom unga människor idag studerar länge och kommer in senare i arbetslivet är en förlängning av den avgiftsfria tandvården upp till 25 år viktig. Miljöpartiet satsar 180 miljoner kronor 2012 och därefter 360 miljoner kronor årligen för att ge alla Sveriges unga möjlighet till en god tandhälsa.

4.3 Ett samhälle som håller ihop

För Miljöpartiet är det en självklarhet att ett hållbart samhälle måste hålla ihop ekonomiskt och socialt. Det betyder att stat, kommuner och landsting behöver samordna sina verksamheter mer än idag. Vi behöver till exempel få bort alla kostnader som riskerar att hindra barn från deras rätt till vård och hjälpmedel. Vi behöver fördela våra gemensamma resurser mer jämnt mellan olika grupper och skeden i livet. Av den anledningen föreslår vi en ökning av resurserna till pensionärer och fattiga barnfamiljer som finansieras med en något höjd skatt för dem som tjänar mest i samhället.

Stor ekonomisk ojämlikhet gör att otrygghet och utsatthet breder ut sig. Regeringens ekonomiska politik har ökat klyftorna i samhället. De största vinnarna är män som grupp och förlorarna är kvinnor. De som har halkat efter mest är unga föräldrar, barn till utrikes födda och ensamstående kvinnor och deras barn.

Det sägs att varje samhälle ska bedömas efter hur det behandlar sina mest utsatta. I Sverige har skattesänkningar för redan högavlönade betalats med försämringar i trygghetssystemen för sjuka och arbetslösa. Under den förra mandatperioden fick den rikaste tiondelen en större inkomstökning än vad den halva av befolkningen som tjänar minst fick tillsammans. Nästan 60 procent av skattesänkningarna gick till män, samtidigt som kvinnor i högre grad än män drabbats av försämringarna i exempelvis sjuk- och föräldraförsäkringarna.

4.3.1 Bättre villkor för utsatta barnfamiljer

För Miljöpartiet är syftet med den ekonomiska familjepolitiken att stärka barnfamiljers ekonomi och att särskilt lyfta fram de familjer som har störst behov. Av Rädde Barnens rapport "Välfärd, inte för alla" framgår att den fördelningspolitiska profilen för socialförsäkringar riktade till barnfamiljer

Fel! Okänt namn på

successivt har minskat under det senaste decenniet.²⁷ Klyftorna mellan barnfamiljer har ökat till följd av regeringens ekonomiska politik. Det är inte värdigt en välfärdsstat som Sverige att den rikaste femtedelen av barnfamiljerna idag har närmare fyra gånger så hög disponibel inkomst som den fattigaste femtedelen av barnfamiljerna.²⁸

I genomsnitt sitter det tre barn i varje klass som inte har råd att följa med på utflykter och helst inte vill ta hem kompisar. Barn som lever i ekonomisk utsatthet löper större risk att inte få en fullständig utbildning, att få sämre hälsa och oftare drabbas av sjukdomar, våld och olycksfall och att i större utsträckning mobbas i skolan. De är oftare otrygga och rädda, och deras liv begränsas i högre utsträckning av låg självkänsla. Att vara fattig i ett välfärdsland betyder att inte kunna delta i samhällsbygget på samma villkor som andra, att inte bli delaktig.

Miljöpartiet har en rad förslag som leder till en mer jämlik och jämställd fördelning i samhället. Vi vill höja grundnivån i föräldraförsäkringen så att alla nyblivna föräldrar oavsett tidigare situation ska få en ersättning som motsvarar golvet i arbetslöshetsförsäkringen. Detta gäller för de dagar som beräknas på SGI-nivå. Det motsvarar 229 kronor per dag för den nyblivna pappan eller mamman.

Underhållsstödet till barn efter en separation är viktigt för att motverka barnfattigdomen. Det underhållsstöd som Försäkringskassan betalar ut för att kompensera försörjningsbortfall har sedan 1994 bara höjts med 100 kronor (8,8 procent), vilket innebär en kraftig urholkning av värdet. Detta har främst drabbat ensamstående kvinnor med barn. Miljöpartiet vill höja stödet med 150 kronor per månad från 2012 för att ge de fattigaste barnfamiljerna en rimligare levnadsnivå.

Sammantaget är det en satsning på 550 miljoner kronor, pengar som med stor träffsäkerhet kommer att nå de mest ekonomiskt utsatta barnhushållen. Vi satsar också 100 miljoner årligen som stimulanspengar till kommunal förskola på kvällar och helger – pengar som kommer särskilt ensamstående mödrar till del samt föräldrar som arbetar inom kultur-, handels- och vårdsektorn.

Vi vill vidare att regeringen ser över riktlinjerna för stöd till barns glasögon för att stärka möjligheterna för barn med synfel att få glasögon oberoende av var de bor.

4.3.2 Arbete mot mäns våld mot kvinnor

2010 anmäldes nästan 18 000 fall av misshandel av män mot kvinnor i hemmen. Det är en ökning med 5 000 fall sedan år 2000. Olika regeringar har vidtagit ett antal olika åtgärder för att öka kvinnors trygghet och minska våldet mot dem under denna tid. Trots det minskar inte våldet. Kommunen har det yttersta ansvaret för kvinnor som utsätts för våld i nära relationer. Utöver detta fyller landets kvinnojourer en oerhört viktig roll i att ge utsatta kvinnor

²⁷ Rädda Barnen (2011). Välfärd, inte för alla – Den ekonomiska familjepolitikens betydelse för barnfattigdomen i Sverige.

²⁸ Rädda Barnen (2010). Barnfattigdom i Sverige.

inte bara skydd utan även råd och stöd. Därför är det nödvändigt att de ges stabila finansiella förutsättningar för sin verksamhet. Miljöpartiet föreslår en rad satsningar för förbättrat skydd och förebyggande arbete. Totalt satsar vi cirka 100 miljoner kronor under tre år.

4.3.3 Bättre villkor för kulturarbetare

Det stora flertalet kulturarbetare lever, trots att de arbetar heltid, under otrygga arbetsförhållanden. För att låta fler omfattas av trygghetssystemen satsar Miljöpartiet 118 miljoner kronor under den kommande treårsperioden på att förbättra kulturarbetarnas arbetsvillkor. Ett nytt pensionssystem för scenkonstnärer måste utformas med hänsyn till dem som har svårt att få jobb efter att de lämnat scenen. Regeringens utredning föreslår en omställningssättning för sångare och dansare under fem år, för att ge ekonomisk möjlighet att utbilda sig till ett nytt yrke. Regeringen uppskattar kostnaden till 100 miljoner kronor men har inte förmått komma fram med ett konkret förslag i budgeten. Miljöpartiet prioriterar tryggheten för scenkonstnärer och vi lyfter därför in kostnaden i vår budget under 2013.

4.4 Ett Sverige öppet mot omvärlden

Människor som lever gömda i vårt land har en oerhört utsatt situation. De saknar rättigheter som andra tar för givna. Miljöpartiet de gröna ingick våren 2011 en ramöverenskommelse med regeringen inom det migrationspolitiska området. I överenskommelsen finns ett antal stora och viktiga reformer med, som ska genomföras fram till 2014. Det handlar om att gömda barn ska få rätt till skola och om att gömda ska få rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård. Problem med tolkningen av utlänningslagens regler om anhöriginvandring ska lösas. Dessa reformer förbättrar situationen för asylsökande och gömda i Sverige. De är nödvändiga för att Sverige ska leva upp till sina folkrättsliga åtaganden.

Miljöpartiet har kommit överens med regeringen om att gömda barn ska ha rätt att gå i skola samt att problemen som medfört att anhöriginvandring från bland annat Somalia stoppats ska lösas under år 2012. Regeringen gör bedömningen att dessa reformer tillsammans kostar 850 miljoner kronor.

Arbetet för att genomföra andra viktiga reformer fortsätter. Migrationsverkets landinformationsdatabas (Lifos) ska utvecklas och kvalitetssäkras och beslut ska formuleras bättre. Ytterligare en migrationsdomstol ska inrättas.

Miljöpartiet anser att bestämmelserna om synnerligen ömmande skäl bör förändras, så att allvarligt sjuka ska få stanna i landet. Till detta kommer många viktiga reformer som gör konkret skillnad för dem som flyr till Sverige, för dem som reser hit för att förverkliga drömmar genom utbildning och arbete och för de som gömmer sig undan utvisning eller avvisning och risk för misshandel, hot, mord eller annan förföljelse. Miljöpartiet kommer att fortsätta att arbeta för att Sverige ska bli ett öppnare land.

Fel! Okänt namn

4.5 Internationellt bistånd

Miljöpartiet värnar om det internationella biståndets kvalitet och kvantitet. Vi anser att Sverige årligen ska avsätta en procent av BNI till internationellt bistånd. Biståndet är ett uttryck för vår solidaritet och vårt ansvar att bidra till en global gemenskap. Därför kan vi inte acceptera att regeringen varje år urholkar biståndet genom att ta hundratals miljoner till andra områden.

Miljöpartiet ifrågasätter bland annat att regeringen tar medel från biståndet för att betala klimatsatsningar i syd. Dessa medel ska enligt internationella överenskommelser läggas utöver biståndet eftersom det är ett skadestånd och bör ses som avbetalning på vår klimatskuld till utvecklingsländerna. Miljöpartiet inrättar därför ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Miljöpartiet avvisar också regeringens system som låter biståndet betala en omotiverat stor andel av kostnaderna för migrationsområdet.

Vi vill därför, totalt under budgetområdet, återföra 1,6 miljarder kronor till biståndsramen varje år.

4.6 Skydd för integritet och ökad trygghet

Miljöpartiet anser att effektiviseringar av polisorganisationen måste påbörjas skyndsamt. Vi anser att stora resurser kan frigöras genom en renodling av polisverksamheten. Dessa medel vill vi frigöra för att använda för exempelvis kompetenshöjande åtgärder i fråga om mäns våld mot kvinnor och för att inrätta en ny myndighet som utreder misstankar om brott av poliser och åklagare.

Säkerhetspolisens strategiska arbete för rikets säkerhet måste utvecklas. Detta gäller särskilt miljöbrotten, den internationella ekonomiska brottsligheten, sexhandeln med kvinnor och barn över landsgränserna och narkotikahandeln tillsammans med den illegala vapenhandeln. Denna typ av brottslighet hotar Sveriges demokratiska grundvalar och måste ha hög prioritet.

Miljöpartiet vill se en översyn av Säkerhetspolisens personskydd. Vi anser att personskyddet skulle kunna genomföras av den öppna polisen. Poliser som arbetar med personskydd besitter en viktig samhällsfunktion och ska vara kompetenta i sin yrkesroll och ha hög integritet. Vår uppfattning är att de inte behöver vara säkerhetspoliser för detta syfte. I Sverige behandlas känsliga personliga uppgifter om oss alla på många olika sätt. Integritetsskyddskommittén har mot den bakgrunden funnit (SOU 2007:22, Skyddet för den personliga integriteten) att det i Sverige finns en brist på systemtänkande och helhetssyn som leder till att regelverket blir oenhetligt och svåröverskådligt. Kommittén konstaterar vidare att ingen statlig myndighet har i uppgift att slå larm när integritetskänslig information nyttjas för något annat ändamål än den varit avsedd för. Miljöpartiet föreslår därför en ny integritetsskyddsmyndighet med helhetsansvar för skyddet för enskildas integritet i Sverige.

5 Ansvar för att ge alla unga en chans

På samma sätt som vi inte kan slösa bort naturresurser måste vi ta till vara alla mänskliga resurser. Miljöpartiet vill att skolan ska ge unga möjligheter att växa och utvecklas på sina egna villkor till sin fulla potential. En god utbildningsnivå skapar trygghet hos människor och ger dem kunskap och färdigheter för att delta i den omställning samhället står inför.

För Miljöpartiet är en bra skola en av grundpelarna för en hållbar och demokratisk samhällsutveckling. Mindre personal i välfärden och en utbildning som inte är anpassad till varje elevs behov leder till att unga lämnar skolan utan den kunskap och det självförtroende som behövs för att de ska klara sig bra i livet. Vi föreslår därför en rad åtgärder för att skapa förutsättningar för betydande kvalitetshöjningar inom hela skolväsendet: förskolan, grund- och gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

5.1 Över fem miljarder till ökad kvalitet i grundskolan

Rapporter visar att personal i skolan ansvarar för allt större barngrupper.²⁹ Det riskerar att kraftigt försämra kvaliteten. Barn i behov av särskilt stöd eller från socialt och ekonomiskt utsatta förhållanden riskerar att drabbas extra hårt och därmed få betydligt sämre förutsättningar. Mindre personalstyrka i välfärden betyder sämre uppväxtvillkor för många barn och leder till att unga lämnar skolan utan den kunskap och det självförtroende som behövs för att klara sig i arbets- och vuxenlivet.

Miljöpartiet har en vision om en skola som rustar barn och unga med den kompetens de behöver för att så småningom självständigt kunna kliva ut i en global värld och etablera sig på sina egna villkor. Den svenska skolan debatteras flitigt. Men den är inte alls så dålig som vissa framhåller. Snarare är den svenska skolan bra på att fostra fritt tänkande självständiga elever, som vågar ta initiativ och söka egen information. Över hela Sverige finns engagerade lärare och passionerade skolledare som levererar undervisning och utbildning av högsta klass. Allt detta vill vi stärka och säkra inför framtiden.

5.1.1 Kompetens-, karriär- och löneutveckling för lärare – bra för barns utbildning

Vi vet att behörighet och kompetens hos lärare är oerhört viktigt för elevers lärande och kunskap. Miljöpartiet föreslår en riktad satsning på utveckling av den svenska skolan som skapar förutsättningar för lärares kompetens-, yrkes- och löneutveckling. En långsiktigt fungerande satsning måste innefatta stat och kommun i samverkan. Staten har med sina myndigheter goda förutsätt-

²⁹ Skolverket.

Fel! Okänt namn på

ningar att göra kvalitetsåtgärder och organisationsförändringar samt att följa upp skolornas och huvudmännens utveckling.

Det finns stora skillnader mellan individuella lärares arbete, deras förmåga att skapa ett bra arbetsklimat i klassrummet och de metoder de använder i undervisningen. Sverige misslyckas idag med att garantera alla barn rätten till en likvärdig och kvalitativ utbildning. Det vill vi ändra på. Särskilt duktiga lärare som kan och vill ta ett större ansvar för skolutvecklingen kan jämna ut de skillnader som uppstår mellan klassrum eller mellan skolor i samma kommun eller region.

Kommunerna har bäst förutsättningar att skräddarsy insatser efter de lokala behoven och fördela medel till de lärare som presterar och bidrar extra till skolans utveckling. Stat och kommun har olika styrverktyg för skolan och dessa används bäst när de kompletterar varandra. Vi vill kvalitetssäkra skolans utveckling genom satsningar på den nya organisationen och det pedagogiska ledarskapet.

Miljöpartiet vill satsa sammanlagt fem miljarder kronor under mandatperioden på att utveckla nya karriärmöjligheter för lärare och för att lärare ska få den kompetensutveckling som krävs för att eleverna i skolan ska garanteras utbildning av högsta kvalitet. Kompetenssatsningen kommer att visa sig genom förbättrad kvalitet i elevers utbildning, ett långsiktigt lärande och hållbara kunskaper. Satsningen innebär också att lärare under sin vidareutbildning inte ska behöva gå ned i lön. Det är inte rimligt att lärare som är villiga att satsa av sin tid och kompetens för att utveckla skolan ska straffas med lägre lön under tiden.

För att kunna få del av utvecklingsprogrammet ska huvudmän eller kommuner ingå lokala avtal med berörda parter som säkrar att löneutvecklingen följer den karriär- och kompetensutveckling som erbjuds. På så sätt tar kommunerna en del av ansvaret för att karriär, kompetens och lön följs åt inom läraryrket och skolan. Vi anser att det är fullt rimligt att lärare som investerar tid och kraft i sin egen och skolans utveckling och tar ett större ansvar för detta belönas med en högre lön.

5.1.2 Ta tillvara elevernas språkresurser

Till Sverige invandrar människor från en rad olika länder. De bär alla med sig en rad olika erfarenheter och kunskaper som vi behöver för att fortsätta att utveckla vårt samhälle. Bland annat har de med sig sina språkkunskaper. Miljöpartiet ser det som en enorm resurs som vi vill ta tillvara. Att uppvärdera människors modersmål och belöna det på samma sätt som kunskaper i andra språk kan stärka självbilden och självkänslan hos en stor grupp unga i Sverige. Det är också ett effektivt sätt att underlätta lärandet generellt för elever med ett annat modersmål än svenska. Vi vill likställa studier i modersmålet med studier i moderna språk. Inom skolan vill vi se fler försök med ämnesundervisning på modersmål. Till denna satsning anslår vi 200 miljoner kronor årligen.

5.2 Satsningar för bättre kvalitet i högskolan

För att Sverige ska vara fortsatt konkurrenskraftigt krävs ett utbildningssystem av hög kvalitet. Antalet utbildningsplatser i den svenska högskolan har ökat kraftigt de senaste 10–20 åren. Det är en nödvändig framtidsinvestering för ett Sverige som bygger på och konkurrerar med kunskap. Tyvärr har utbildningarnas kvalitet inte följt med den kraftiga utbyggnaden av antalet utbildningsplatser. Vi vill satsa på en ökad kvalitet i utbildningen genom mer lärarledd undervisningstid och en bättre matchning mellan högskolan och arbetsmarknaden.

5.2.1 Satsning på minst tio timmars lärarledd tid i högskolan

Miljöpartiet siktar på att alla heltidsstudenter under sin tid på högskolor och universitet ska ha haft i genomsnitt minst tio timmar lärarledd undervisningstid i veckan, oavsett utbildningsprogram eller ämne. Genom att vi satsar på fler lärarledda timmar stärks kvaliteten inom den högre utbildningen. Satsningen sätter fokus på kvalitet och möter både studenternas och arbetslivets efterfrågan på kompetens.

Miljöpartiet avsätter 500 miljoner kronor utöver regeringen för ökad kvalitet på högskolan med start från höstterminen 2012. Miljöpartiet satsar 1 miljard kronor för 2013 och 1,5 miljarder kronor för 2014. De avsatta medlen ska användas till att lyfta de utbildningar som har minst lärarledd tid. Det handlar framförallt om utbildningar i humaniora, samhällsvetenskap och juridik.

5.2.2 Studenternas övergång mellan studier och arbete

Miljöpartiet vill ge fler högskolestudenter kontakt med arbetslivet redan under utbildningen eller omedelbart efter examen. Att hitta det första jobbet som matchar utbildningen kan ofta vara problematiskt även för den som har en färdig högskoleutbildning. Många studenter saknar kontaktnät och vägar ut i arbetslivet.

Det kan leda till att man blir kvar i enklare servicejobb trots att man har en examen från högskolan. Vi vill underlätta övergången mellan skola och arbetsliv och skapa förutsättningar för att det första viktiga jobbet blir en bra start på ett fortsatt yrkesliv.

Miljöpartiet vill förbättra lärosätenas stöd till studenterna för att hitta en väg ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om att ordna praktik, hitta samarbeten kring examensarbeten eller på annat sätt förmedla kontakter mellan studenter och arbetsgivare. Uppgiften är särskilt viktig för studenter från studieovana hem, som ofta saknar egna kontakter med arbetsgivare och kunskap kring akademikers arbetsmarknad.

Vi vill därför inrätta karriärcentrum vid universitet och högskolor. Till detta anslår vi 100 miljoner kronor årligen.

Många studenter som vill göra praktik får i dag inte möjlighet att göra det eftersom deras lärosäten inte erbjuder den möjligheten. Miljöpartiet vill skapa möjlighet för fler studenter att få värdefull arbetslivserfarenhet och föreslår

Fel! Okänt namn på

därför en försöksverksamhet med praktik. Miljöpartiet vill också satsa 50 miljoner kronor årligen på att stimulera högskolorna att erbjuda fler studenter praktik under studietiden. Praktiken ska kunna sökas som en högskolekurs och poängen ska kunna tillgodoräknas i examen.

5.2.3 Bättre ekonomiska villkor för studenter

Sverige är internationellt sett ett av de mest förmånliga länderna att studera i. Men trots det är det svårt att leva på studiemedlet. Svenska studenter är i jämförelse högt skuldsatta när de tar ut sin examen. Heltidsstuderande ska inte vara tvungna att jobba vid sidan om sina studier för att få sin vardagsekonomi att gå ihop. Det riskerar att gå ut över studieresultatet och förlänga studietiden.

För att möjliggöra för fler att studera på heltid och för att skapa en mer rimlig försörjning för studenter vill Miljöpartiet höja studiemedlet genom bidragsdelen. Vi föreslår en höjning om 300 kronor per månad från 2012. Personer med barn ska också ha ekonomisk möjlighet att studera. Därför höjer vi tilläggsbidraget för studenter med barn med 100 kronor i månaden för första och andra barnet samt 50 kronor i månaden från tredje barnet.

5.2.4 Slopa studieavgiften för utländska studenter

Miljöpartiet vill slopa studieavgifterna till universitet och högskolor för utländska studenter. Införandet av höga avgifter har markant minskat antalet studenter som kommer till Sverige. Detta är mycket olyckligt för bilden av Sverige i världen och för vårt kontaktnät med omvärlden. Den impuls som kommer till svenska högskolor genom internationella studenter är också viktig för en hög kvalitetsnivå i utbildningen. Vi satsar 300 miljoner kronor årligen för att välkomna utländska studenter utan avgifter.

6 Ansvar för en grön modernisering av samhället

Miljöpartiet vill att Sverige genomför en modernisering av samhället som kraftigt minskar utsläppen av växthusgaser och minskar utarmningen av ekosystem. För Miljöpartiet innebär det stora klimatinvesteringar som ger utveckling och en möjlighet att skapa välfärd, jobb och en hållbar ekonomi. Det är en väg bort från en kortsiktig ekonomi som förbrukar och förstör till en positiv ekonomisk utveckling inte bara på kort sikt utan för många generationer framåt.

Det är politikens ansvar att peka ut riktningen. Vi vill bjuda in fler människor att delta i utvecklingen av ett hållbart samhälle genom att göra det enkelt och lönsamt att leva miljövänligt. Vi föreslår investeringar i infrastruktur, bostäder och förnybar energi som underlättar för människor och företag att göra klimatsmarta val, samtidigt som nya jobb skapas. Villkoren för den som

vill producera sin egen el måste förbättras och fastighetsägare och småhusägare bör uppmuntras att energieffektivisera genom ett utvidgat och klimatanpassat ROT-avdrag. Miljöpartiet vill satsa på ökad produktion och distribution av biogas så att fler kan köra biogasbil. Sverige ska också ta sitt ansvar globalt och göra det möjligt också för fattiga länder att utvecklas utan att öka klimatförändringen. Vi vill investera brett för att Sverige ska nå sina miljömål, med särskilt fokus på levande skogar och hav samt minskad spridning av miljögifter.

I denna budgetmotion föreslår vi ett brett paket för en modernisering och grön omställning av Sverige. Vi satsar totalt 44 miljarder kronor under de tre kommande åren på klimatåtgärder såväl i Sverige som utomlands, förnybar energi och energieffektivisering, moderna och snabba transporter samt åtgärder för att öka den biologiska mångfalden, minska miljögifterna och skapa ett mer hållbart jordbruk. I tabellen nedan summeras dessa satsningar.

Miljoner kronor

Miljöpartiets satsningar på en grön omställning (miljoner kronor)	2012	2013	2014	2012–2014
Satsningar på förnybar energi och klimat	1 455	1 645	1 655	4 755
Energieffektivisering	1 960	2 180	2 180	6 320
Moderna, snabba och hållbara transporter	3 690	6 235	9 635	19 560
Globala klimatåtgärder	1 400	1 500	1 700	4 600
Biologisk mångfald och naturvård	1 520	2 182	2 767	6 469
Fasa ut miljögifterna	277	313	300	890
Ett hållbart jordbruk och välmående djur	523	529	531	1 583
Summa	10 625	14 184	18 368	44 177

6.1 Hundra procent förnybar energi till 2030

Miljö- och klimatfrågorna hänger intimt samman med hur vi producerar energi. Globalt orsakas mer än hälften av den människoskapade klimatförändringen av el- och värmeproduktion i industrier, kraftverk, bostäder och transporter. I Sverige är andelen ungefär en tredjedel.

Även kärnkraften är förknippad med miljöproblem även om dess klimatpåverkan är mindre. Dessutom kännetecknas kärnkraften av stor osäkerhet i driften. Den mest uppmärksammade är naturligtvis risken för härdsmälta och andra läckage av radioaktivitet, men alla delar av kärnkraften är osäker.

Ingen vet vad nya reaktorer skulle kosta, bara att det blir dyrare än vindkraft. Ingen vet hur lång tid det tar att bygga – bara att det tar många år. Inget vet hur avfallet ska förvaras eller behandlas, ingen vet hur länge bränslet räcker, hur högt elpriset blir, när och var nästa härdsmälta inträffar, hur reaktorer ska skyddas mot terrorattacker, hur opinionen svänger eller vilket politiskt stöd kärnkraften har i framtiden. Det enda säkra med kärnkraften är att den inte behövs.

Allt fler, både i Sverige och internationellt, ser nu möjligheten i ett energisystem som är helt baserat på förnybara energikällor. På senare år har möjlig-

Fel! Okänt namn på

heten att skapa ett sådant system undersökts av många aktörer. Den mest genomgripande analysen har gjorts av IPCC och presenterades i maj 2011. Den drar slutsatsen att det tekniskt och ekonomiskt går att år 2050 tillfredsställa 80 procent av världens energibehov med förnybara energikällor, trots en ökande befolkning och en växande energianvändning i fattiga länder. Sverige är ett av de länder som har lättast att göra omställningen till 100 procent förnybar energi med vår vattenkraft, våra stora skogar och våra goda vindlägen.

Med Miljöpartiets framtidsinriktade energipolitik är det på sikt möjligt att klara energiförsörjningen helt utan fossila bränslen och kärnkraft och ändå ha en elförsörjning i balans. Samtidigt ökar möjligheten att nå klimatmålen.

Miljöpartiets åtgärder har två givna huvudlinjer. För det första måste vi använda energin betydligt smartare än vad som sker i Sverige idag. För det andra måste produktionen av förnybar energi öka.

Sverige har goda möjligheter att effektivisera energianvändningen inom såväl industrin som fastighets- och bostadssektorn. Förutsättningarna att minska användningen både snabbt och lönsamt är stora. Energieffektiviseringsutredningen pekar på att den årliga energianvändningen i Sverige kan minska med 50 terrawattimmar (TWh)³⁰ på bara några år och att hela minskningen kan göras med lönsamhet för den enskilde och för samhället redan på kort sikt.³¹ Vi behöver smartare hus, effektivare transportsystem, moderna tillverkningsprocesser och genomtänkt uppvärmning.

Vid en internationell jämförelse har Sverige unikt goda förutsättningar för ett energisystem helt baserat på förnybara energikällor. Vi har redan ett stort försprång genom den utbyggda vattenkraften och bioenergin, som tillsammans gör att nära hälften av energin redan kommer från förnybara energikällor. Vi har också goda möjligheter att få fram mer förnybar energi genom stor tillgång på biomassa och goda vindlägen. Vidare har vi mycket stora möjligheter att använda energin smartare så att den räcker längre.

Kartläggningar av den svenska situationen visar att Sverige kan ha ett helt förnybart energisystem inom en snar framtid. Miljöpartiet anser att Sverige bör välja den vägen. Vårt mål är att skapa ett helt förnybart energisystem till år 2030.

6.1.1 Regeringens politik leder åt fel håll

Miljöpartiet vänder sig mot den föråldrade energipolitik som drivs av regeringen. De förslag som läggs leder oss åt fel håll. Beslutet att tillåta nya kärnreaktorer skapar osäkerhet om inriktningen av den svenska energipolitiken och hämmar långsiktiga investeringar i grön energiteknik. Regeringen minskar dessutom stöden till effektivare energianvändning, liksom anslagen till utbyggnad av förnybar energi. Ryckigheten skapar osäkerhet på marknaden

³⁰ 50 TWh motsvarar ungefär den energi som levereras av alla svenska kärnreaktorer.

³¹ SOU 2008:10.

och gör att utvecklingen bromsas – även om utbyggnaden av vindenergi nu går framåt sjunker utbyggnadstakten av förnybar energi totalt sett i Sverige.³²

Med Miljöpartiets energipolitik kan vi vända utvecklingen och snabbt bygga upp ett förnybart energisystem. På sikt kan vi fasa ut både de fossila bränslena och kärnkraften helt och ändå klara den svenska elförsörjningen. Tvärtom ökar energisäkerheten när vi övergår från importerat uran och kol till förnybar energi.

6.1.2 Åtgärder för minskad energianvändning

Miljöpartiet vill genomföra en rad nya åtgärder för att minska energislöseriet. Energi- och koldioxidskatter är bärande delar av denna strategi, liksom våra stöd till energieffektivisering i bostäder och fastigheter. Miljöpartiet vill satsa totalt 6,3 miljarder kronor under de tre kommande åren på att ge människor och företag större möjlighet att använda energin klokt och att minska sin energianvändning. Att minska bostädernas och fastigheters energianvändning ger vinster för såväl miljön som plånboken. Att pressa ned energianvändningen är också ett sätt för villaägaren, bostadsrättsföreningen eller fastighetsförvaltaren att minska sin känslighet för höga elpriser.

Användningen av energi i bostäder och lokaler motsvarar drygt 40 procent av Sveriges totala energianvändning. Särskilt angeläget är det att renovera och samtidigt effektivisera de stora bostadsområden som byggdes under 1960- och 70-talen, de så kallade miljonprogrammen. Husen är ofta energislukande och erfarenheter visar att användningen kan halveras eller minskas ännu mer genom ganska enkla åtgärder.

Miljöpartiet föreslår ett utvidgat och energismart ROT-avdrag. Detta ROT-avdrag omfattar ägare av flerfamiljshus liksom småhus, och inriktas på energieffektiviseringsåtgärder. Vi satsar 1,6 miljarder kronor mer än regeringen så att det totala ROT-avdraget uppgår till cirka 12 miljarder kronor. Miljöpartiet föreslår följande förändringar i det befintliga ROT-avdraget:

Av de 50 000 kronor per år och person som ROT-avdraget utgörs av får max 20 000 kronor avse den tidigare definitionen av ROT-insatser. Om insatserna istället är energibesparande kan hela maxbeloppet på 50 000 kronor användas. Då gäller dessutom avdraget även halva kostnaden för byggnadsmaterialet.

? ROT-avdraget för ägare av flerfamiljshus utformas som det energismarta ROT-avdraget för privatägda bostäder, det vill säga kopplas till energieffektiviseringsåtgärder och utgörs av skattereduktion för halva arbets- och materialkostnaden med högst 50 000 kronor per lägenhet.

Vi är medvetna om att det finns skattetekniska skillnader mellan dessa olika juridiska personer. Avsikten är att stimulansen för energieffektiviseringen ska bli lika stor oavsett vem som äger fastigheten.

³² Energiläget i siffror och Långsiktsprogno 2011, Energimyndigheten, samt Sveriges nationella handlingsplan för förnybar energi – The Swedish National Action Plan for the promotion of the use of renewable energy (NREAP).

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet vill också öka stödet till landets energirådgivare som har en central roll i det framtida arbetet med att minska energianvändningen samt ge företag en skattereduktion om de höjer sin energieffektivitet.

6.1.3 Åtgärder för ökad produktion av förnybar energi

Miljöpartiet vill stimulera till satsningar på förnybar energi som underlättar för människor och företag att göra klimatsmarta val, samtidigt som det skapar många nya jobb. Vi vill behålla eller öka stöden inom flera av de områden där regeringen nu skär ner och fasar ut. För att öka takten i utbyggnaden av förnybar energi anslår vi sammanlagt cirka 3,8 miljarder kronor över tre år.

Miljöpartiet vill att alla ska kunna bli elproducenter. Vi är övertygade om att människor och företag som ges större makt över sin energisituation vill minska sin energianvändning och utvinna egen energi från solpaneler, små vindsnurror eller andra förnybara energikällor. Därför vill vi göra det möjligt för människor att dra av sin egen elproduktion från den el de köper från nätet, så kallad nettodebitering. Vi vill också stödja människor som vill byta ut direktverkande elvärme mot fjärrvärme eller förnybara energikällor.

Till skillnad från regeringen satsar vi på utbyggnad av solenergi och vindkraftsplanering. Utöver dessa åtgärder vill vi uppmuntra utvecklingen av ny energiteknik genom att ställa upp med statligt utvecklingskapital och öka stödet till offentlig upphandling. Vidare vill vi göra en nystart för klimatinvesteringsprogrammet; denna satsning beskrivs närmare i avsnittet "Minska utsläppen från vägtrafiken".

6.2 Moderna, snabba och hållbara transporter

Miljöpartiet vill skapa ett modernt, snabbt och hållbart transportsystem. Det svenska transportsystemet är starkt beroende av fossila bränslen och transporterna svarar för nästan en tredjedel av Sveriges klimatpåverkan. Inom transportsystemet står vägtrafiken för 94 procent av utsläppen, vilket kan jämföras med tågtransporterna som endast står för 0,4 procent av utsläppen.³³ Den snabbt ökande trafiken, framför allt lastbilstrafiken, gör att utsläppen från vägtrafiken inte minskar trots effektivare motorer och ökad andel bibränslen.³⁴

Regeringens politik visar att vackra ord inte är tillräckligt för att klara förnyelsen av transportsektorn. Att utsläppen från transporterna fortsätter att öka är en tydlig indikation på detta.

För att minska trafikens klimatpåverkan utan att samtidigt begränsa människors möjligheter att resa behövs en sammanhållen politik. Miljöpartiet har en bred strategi för att modernisera transportsystemet. Det handlar om att utveckla samhällsplaneringen för att minska transportbehovet, att öka kollektiv-

³³ Naturvårdsverket (2010). Utsläpp av växthusgaser i Sverige 1990–2009 från transporter.

³⁴ Trafikverket (2010). PM. Oförändrade utsläpp från vägtrafiken trots stor minskning av nya bilar bränsleförbrukning.

trafikens andel av persontransporterna, att föra över godstrafik till järnvägen, att minska utsläppen från bilar och att minska flygresandet.

6.2.1 Satsa på järnväg och kollektivtrafik

I ett modernt välfärdssamhälle som Sverige ska resenärer och företag kunna lita på att järnvägen fungerar året om. De senaste årens tågkaos vittnar om att så inte är fallet. Förseningarna bara i vintras kostade samhället 2,4 miljarder kronor bara i förlorad arbetstid, kostnaderna för industrin oräknade.³⁵

Sedan mitten av 1990-talet har persontrafiken på järnväg mer än fördubblats. Motsvarande ökning för godstrafiken är mellan 20 och 30 procent. Detta är ett av skälen till att det blivit stora kapacitetsproblem på järnvägsnätet. Samtidigt är det viktigt att framhålla att vägtrafiken har ökat ännu mer och tagit marknadsandelar av järnvägen under denna period.

Utökad och modernare kollektivtrafik i tätorter är viktigt för att fler ska kunna resa klimatsmart och förbättrar miljön i städerna. Miljöpartiets målsättning är att vända den negativa trenden och fördubbla andelen resande med kollektivtrafik fram till 2020 samt att öka andelen godstransporter på järnväg väsentligt.

För att klara det måste vi öka satsningarna på järnvägsunderhållet kraftigt för att avhjälpa de akuta problemen och för att skapa bättre förutsättningar för en robust tågtrafik framöver. För att skapa en attraktiv tågtrafik på längre sikt vill vi också göra stora investeringar i ny kapacitet – både i form av ökad kapacitet på befintliga banor och satsningar på nya sträckningar och höghastighetsbanor.

Totalt satsar vi över 16 miljarder kronor 2012–2014 och över 100 miljarder kronor under de kommande tio åren. Förslaget innehåller satsningar inom tre områden:

- ? **Ökat underhåll, åtgärdade flaskhalsar och upprustningar.** Öka underhållet över en 10-årsperiod, i nivå med de summor som Trafikverket efterfrågat. Kapacitetshöjande åtgärder för de mest akuta flaskhalsar som Trafikverket identifierat. Upprustning av ett antal prioriterade sträckor runt om i landet, inklusive så kallade lågtrafikerade banor.
- ? **Investeringar i nya spår och höghastighetståg.** De två första sträckorna för höghastighetståg mellan Göteborg och Stockholm (Götalandsbanan och Ostlänken) börjar byggas 2015. Satsning på Norrbotniabanan.
- ? **Medfinansiering av spårväg.** Statlig medfinansiering av satsningar på spårvägar i städer, exempelvis Uppsala, Stockholm, Linköping, Örebro, Helsingborg, Malmö och Lund.

6.2.2 Lastbilsskatt

Miljöpartiet vill införa en lastbilsskatt. En sådan skatt låter den tunga vägtrafiken betala de kostnader som inte täcks in av koldioxidskatten, i form av till exempel vägslitage, olyckor och buller. Samtidigt minskas den snedvridning i

³⁵ Svenska Dagbladet (2011). Miljardnota för försenade tåg 2011-06-20.

Fel! Okänt namn på

konkurrens som finns mellan transporter på järnväg och väg idag. Skatten bör utgå med i genomsnitt 14 kronor per mil och differentieras på ett sätt som gör att den är lägre i områden där möjligheter till båt- eller järnvägstransporter saknas. Detta gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. Ett tiotal länder i Europa har infört en avståndsbaserad avgift för tunga fordon och EU förespråkar en sådan i sin vitbok om trafiken i unionen. I Klimatberedningens slutrapport stod samtliga riksdagens partier bakom skatten. Trots det lyser den med sin frånvaro i regeringens budgetproposition.

Miljöpartiet anser att regeringens prioritering av vägar i förhållande till järnvägen i budgeten är felaktig. Därför skär vi ned på vägsatsningen under de kommande åren. Riksrevisionen har visat att det finns en stor effektiviseringspotential när det gäller väghållningen.³⁶ Vi föreslår att Trafikverket omprioriterar i vägsatsningen och satsar på åtgärder som ökar kollektivtrafikens framkomlighet och cyklingens andel av persontransporterna samt på arbete med buller, trafiksäkerhet, landskap, vatten och hållbar samhällsutveckling.

Hela överskottet från trängselskatten i Stockholm används idag till Förbifart Stockholm. Motorvägen väntas ge upphov till 145 000 nya bilresor per dygn och därmed också till ökade utsläpp av koldioxid och luftföroreningar. För Miljöpartiet är det självklart att regeringen ska följa resultatet av den folkomröstning som hölls i Stockholm och anslå överskottet till kollektivtrafik i regionen. Tänkbara projekt som Miljöpartiet arbetar för i Stockholm är bland annat en tunnelbana/spårväg mellan Odenplan och Karolinska, spårväg Syd samt en spårlösning till Nacka och Värmdö.

6.2.3 Minska utsläppen från vägtrafiken

För att få ner utsläppen inom den svenska vägtrafiken måste vi göra två saker. För det första måste vägtrafiken minska till förmån för spårtrafik. Det gäller såväl godstransporter som persontrafik. För det andra måste svenska bilars fossilberoende och bränsleförbrukning minska. Generella styrmedel såsom koldioxidskatt är ett samhällsekonomiskt effektivt sätt att minska utsläppen från vägtrafiken. För att koldioxidskatten ska fungera och få legitimitet krävs dock att det också finns alternativ. Det handlar om att göra bilarna effektivare, att öka produktionen av förnybara bränslen och att skynda på utbyggnaden av distributionen av förnybara bränslen.

Regeringen har antagit ett mål om att Sveriges fordonsflotta ska vara fossiloberoende år 2030. För varje dag som går för regeringens politik oss allt längre ifrån det målet. Nyregistreringen av bilar som drivs med förnybara drivmedel minskar dramatiskt.³⁷ Regeringens flaggskepp supermiljöbilspremien beräknas bara omfatta 5 000 bilar. Med tanke på att det finns närmare 4,5 miljoner bilar i trafik i Sverige blir effekten knappast märkbar. Bristerna med systemet har lyfts upp av en rad tunga remissinstanser, såsom Energimyndigheten och Naturvårdsverket.

³⁶ Se bland annat Riksrevisionen (2010) "Trafikverkens produktivitet – Kostnadskontroll i stora väginvesteringar?" och (2009) "Underhåll av belagda vägar".

³⁷ Bil Sweden (2011). Statistik över miljöbilsförsäljningen jan–juli 2011.

Fel! Okänt namn på

Miljöpartiet anser att det nu är dags att ersätta miljöbilssystemet med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid.

Samtliga bilar som säljs i Sverige graderas enligt en skala beroende på energiåtgång och bränsle. På de klimatvärsta bilarna läggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På samma sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en hög bonus, och de något mindre snåla bilarna får en mindre bonus. Varje år förskjuts skalan så att kraven skärps för att få en kontinuerlig teknikutveckling. En komponent som styr mot förnybara bränslen kan också behövas. Vi kallar detta system ”snålbilstrappan”. Nedan finns en schematisk bild av ”snålbilstrappan”.

Snål bil	A-klass	Stor bonus
Ganska snål bil	B-klass	Liten bonus
Mediumsnål bil	C-klass	Varken eller
Ganska bränsletörstig bil	D-klass	Liten avgift
Bränsletörstig bil	E-klass	Stor avgift

Systemet liknar det som redan finns i EU med en tydlig skala som anger energiåtgång för kylskåp, frysar, tvättmaskiner och spisar. Genom att bilarna märks med liknande energiklasser blir det lätt för konsumenterna att överblicka systemet, oavsett om de är privatpersoner eller företag.

Eftersom Miljöpartiet inför ett annat system för att stimulera bränslesnåla bilar fasas regeringens fordonsskattebefrielse för miljöbilar ut. Reformen fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt en bil under det nuvarande regelverket. Vi anpassar också förmånsbeskattningen till vårt förslag om en ”snålbilstrappa”. Därför vill vi avskaffa det nuvarande systemet och istället koldioxidrelatera beskattningen. En komponent som styr mot förnybara bränslen, likt dagens nedsättning för gas- och elbilar, kommer att finnas kvar i vårt system.

För att underlätta för dem som redan har en bensinbil vill vi också införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol-biogas-hybriddrift, inom en budgetram på 50 miljoner kronor. Premien bör vara cirka 5 000 kronor för byte från bensin till etanol och cirka 10 000 kronor för byte till biogas- och hybriddrift. Vi vill också se över fordonsbeskattningen så att konverterade fordon får en mer förmånlig beskattning.

För att öka möjligheten att köra bilar på biogas vill Miljöpartiet underlätta investeringar i ökad produktion och distribution av biogas. Produktion och distribution av biogas är inte minst viktigt för att kombinera möjligheterna till utveckling, företagande och hållbara transporter på landsbygden. Vi vill göra en nystart för klimatinvesteringsprogrammet (klimp). Klimp ger kommuner, företag och andra aktörer ekonomiska möjligheter att satsa på klimatvänlig teknik. På detta satsar vi 600 miljoner kronor årligen 2012–2014. Vidare vill vi införa ett stöd för att göra biogas av gödsel (metanreduceringsstöd) och ge stöd till bensinmackar som installerar en pump för biogas.

Fel! Okänt namn nå

6.2.4 Minska flygets klimatpåverkan

Flygresandet står i dag för mellan 10 och 20 procent av svenskarnas totala klimatpåverkande utsläpp. Nästa år införlivas flyget i handeln med utsläppsrätter. Som systemet är utformat kommer det att få en högst marginell påverkan på flygets klimatpåverkan och totala kostnader. Sverige bör därför verka för att flyget ges en särskild utsläppsbubbla inom ramen för EU:s handel med utsläppsrätter. I väntan på en sådan lösning föreslår Miljöpartiet en flygskatt som ska kompensera för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln. Avgiften baseras på flygets klimatpåverkan och blir cirka 300 kronor per enkel resa för resor inom Sverige och Europa samt 600 kronor per enkel resa för resor utanför Europa.

6.3 Ett globalt klimatansvar

För Miljöpartiet är klimatfrågan en global ödesfråga som hänger intimt samman med utveckling och rättvisa. Det finns en skriande brist på rika länder som visar ledarskap och tar ansvar i klimatpolitiken. Misstron mellan utvecklingsländerna och de industrialiserade länderna är kompakt.

Sverige kan, som ett av få länder, skapa en bro mellan dessa två världar. Vi har historiskt haft en samarbetsinriktad politik och stort förtroende i utvecklingsländer. Vi kan nu skapa en bro först och främst genom att leva upp till de centrala åtaganden som vi har gjort i klimatkonventionen: att minska våra egna utsläpp och att finansiera klimatarbete i fattiga länder. Det sker inte idag, vilket också uppmärksammas av omvärlden.

Enligt klimatkonventionen och Kyotoprotokollet ska finansiering av klimatarbete i fattiga länder ske utöver biståndet. Men när regeringen basunerar ut att de ger sådant stöd kommer inga nya pengar; istället räknar man om gamla biståndsprojekt till klimatarbete. För klimatarbetet i de fattiga länderna innebär det ingenting. Det är bara ett sätt att kringgå regeringens internationella åtaganden.

Detta är djupt omoraliskt. Biståndet behövs mer än någonsin för att bekämpa fattigdom. Det är ett avgörande ställningstagande för att få förtroende från de fattiga länderna i klimatförhandlingarna. Miljöpartiet vill istället lägga nästan fem miljarder kronor under tre år (1,4 miljarder 2012, 1,5 miljarder 2013 och 1,7 miljarder 2014) på internationella klimatåtgärder i ett separat anslag i budgeten samt återföra de pengar regeringen tar från fattigdomsbekämpning och övrigt bistånd. För att säkra ökade medel till internationella klimatinvesteringar vill vi från 2013 öronmärka de nya intäkter som Sverige får genom auktioneringen av utsläppsrätter till detta ändamål.

Miljöpartiet vill också att Sverige ska verka internationellt för att få till stånd nya medel och finansieringsformer för internationella klimatåtgärder. Resurser kan exempelvis komma från klimatavgifter på internationell flyg- och sjöfart, en internationell koldioxidskatt eller en skatt på finansiella transaktioner.

Lika viktigt är att arbeta inom EU för att höja unionens ambitioner i klimatarbetet. Den 20-procentiga minskning som EU-länderna gemensamt utlovar till år 2020 är i praktiken redan uppnådd, till stor del på grund av att de forna Sovjetstaterna i början av 1990-talet minskade sina utsläpp dramatiskt. EU-målet bör höjas till 40 procent, vilket Sverige bör driva inom EU. Sverige bör även driva att EU ska bidra till lika stora utsläppsminskningar i utvecklingsländer.

6.4 Hejda förlusten av biologisk mångfald

Vårt liv och välbefinnande är beroende av naturens gåvor, eller med ett modernare uttryck, ekosystemtjänster. Det handlar om funktioner som är grundläggande för allt liv, såsom syrets kretslopp, vattenrening, skogsproduktion och klimatreglering. Dessa tjänster är beroende av den stora variation av arter och ekosystem som benämns biologisk mångfald.

Tyvärr håller den biologiska mångfalden i världen och i Sverige på att utarmas. Mellan 5 och 10 procent av jordens arter är akut hotade eller sårbara. Det största hotet är att vi exploaterar allt mer av jordens yta, vilket tränger undan djur och växter som funnits där tidigare.

Vid FN:s möte om biologisk mångfald i oktober 2010 enades man om att överfisket ska stoppas, att skadliga subventioner som förstör biologisk mångfald ska fasas ut och att gröna räkenskaper ska utvecklas. En målsättning om att skydda 17 procent av land- och vattenområdena från exploatering sattes upp, liksom 10 procent av kustområdena och de marina områdena.

Sverige måste ta ansvar och leva upp till dessa mål så att ekosystemens bärkraft säkras. Regeringen har tyvärr tagit flera steg åt fel håll. Man har minskat medlen till biologisk mångfald och urholkat skogsskyddet.

En stor del av Sveriges biologiska mångfald finns i skogen. Idag är drygt 2 000 av den svenska skogens arter hotade. Trots det har Sverige en mycket liten andel skyddad skog, både ur ett internationellt och ur ett biologiskt perspektiv. Mängden skog med höga naturvärden, i första hand gammelskog, minskar snabbt och vi har idag för lite sådan skog för att kunna säkra den biologiska mångfalden där.

Riksdagen beslutade 1999 om en övergripande miljömålsstruktur. Det övergripande målet var att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Vi är långt ifrån framme vid målet. Ändå drar regeringen ned tempot i arbetet för att nå miljömålen. Vi vill istället intensifiera arbetet. Miljöpartiet vill se en kraftsamling för att hejda förlusten av biologisk mångfald och utarmningen av våra ekosystem. Vi vänder på trenden med minskade och urholkade anslag för skydd av biologisk mångfald, särskilt i skogen. Vi satsar totalt nästan 6,5 miljarder kronor under de kommande tre åren på åtgärder för biologisk mångfald och övrigt naturskydd. Miljöpartiet har en nollvision för avverkning av oersättliga nyckelbiotoper. Vi prioriterar ett kraftigt ökat skydd av resterna av gammelskog. Vi vill också se en större miljöhänsyn i det konventionella skogsbruket och mer hyggesfritt skogsbruk. Därutöver vill vi särskilt satsa på sjöar, vattendrag, våtmarker och

Fel! Okänt namn på

annan särskilt värdefull natur. Pengarna fördelas till bland annat länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Boverket. Här ingår också en satsning på så kallade gröna jobb, där långtidsarbetslösa jobbar med natur- och kulturvård.

6.5 Fasa ut miljögifterna

Kemikaliebelastningen riskerar både vår hälsa och vår reproduktion. Sverige behöver därför en mer offensiv politik för en giftfri vardag, till skydd för både människor och miljön. Miljöpartiet föreslår att användningen begränsas eller förbjuds helt när det gäller några av de farligaste ämnena som förekommer i vår vardag, med speciellt fokus på att skydda barn. Vi vill också satsa totalt nästan 900 miljoner kronor under tre år på en minskad spridning av miljögifter, genom att bibehålla takten vid saneringen av förorenade områden och genom att öka anslagen till Kemikalieinspektionen och länsstyrelsen.

Vidare vill vi införa en skrotningspremie för smutsiga tvåtaktsmotorer i båtar. Äldre tvåtaktare släpper ut ungefär en tredjedel av bränslet oförbränt i luft och vatten. För att påskynda utbytet av dessa motorer föreslår vi en skrotningspremie på 1 000 kronor per motor. Villkoret för att få premien är att det är en fungerande tvåtaktsmotor som byts in vid köp av en ny miljöanpassad motor och att säljaren har ett bra sätt att skrota de gamla motorena på.

6.6 Ett hållbart jordbruk och välmående djur

Lantbruket är en nyckelaktör för att hejda klimatförändringarna och för att minska övergödningen i våra hav och sjöar. Det spelar också en viktig roll i att begränsa gifterna i den mat vi äter. Vi vill återinföra den skatt på kväve och kadmium i konstgödsel som slopades av den borgerliga regeringen. Det ger mindre övergödning av våra hav och mindre av det giftiga ämnet kadmium på våra åkrar. Vi värnar om åkerjorden och vill klassa den som riksintresse. Vi vill återföra medlen, 300 miljoner kronor per år, till näringen. Det ska i första hand ske genom miljöersättningar, men också genom bland annat ökat stöd till ekologisk produktion och åtgärder för att främja konsumtion av ekologiskt producerade livsmedel. I ekologisk odling begränsas läckaget av näringsämnen som bidrar till övergödning. För att minska användandet av gifter i jordbruket och värna grundvattnet vill vi också höja skatten på bekämpningsmedel.

Miljöpartiet anser att det är viktigt att Sverige har en god djursorg som uppfyller mycket högt ställda krav. Vi vill värna och stärka djurskyddet och utveckla alternativ till djurförsök. Totalt satsar vi över en kvarts miljard kronor under tre år för ökat djurskydd. Satsningen omfattar en rad åtgärder, till exempel en nyinrättad djuretisk ombudsman, ett nytt centrum för alternativ till djurförsök, forskning om nya metoder och en ökad satsning på djurskyddstillsyn på länsstyrelserna.

7 En försvarspolitik för framtidens hotbilder

Det övergripande syftet med Miljöpartiets försvarspolitik är att skapa en säkrare värld. I enlighet med FN-stadgans principer har Sverige ett ansvar för att främja internationell fred och säkerhet. Miljöpartiet anser att Sverige ska förbli militärt alliansfritt. Sverige främjar inte världsfreden genom att söka medlemskap i Nato.

Miljöpartiet anser att Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart med beaktande av ett eventuellt militärt hot mot vårt land. De hot som Sverige och våra grannländer står inför är svåra att förutsäga, och de är gränslösa och komplexa till sin natur. De behöver i första hand inte vara av militär natur utan kan handla om miljö- och klimatkatastrofer i olika former och om grov brottslighet och terrorism. Hoten kan också vara IT-relaterade. Miljöpartiet anser att Sverige måste stå bättre rustat för den typen av hotbilder.

Att möta dessa icke-militära hot kräver i många fall ökade insatser från samhällets sida. Det är inte det militära försvaret som är bäst lämpat att tackla dessa icke-militära hot. Nödvändigheten att ta sig an dessa hot understryker vikten av att omfördela kostnader från Försvarsmakten till andra sektorer för att möta de reella hoten mot vårt samhälle samt att investera i förebyggande åtgärder och minskad sårbarhet, både i Sverige och i omvärlden. Nedan sammanfattas de omprioriteringar vi vill göra med anledning av den nya hotbilden.

Omprioriteringar till följd av den nya hotbilden	2012	2013	2014
Effektivisering av försvaret	-925	-950	-950
Anskaffning av materiel och anläggningar	-500	-550	-550
Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	-500	-500	-450
Forskning och teknikutveckling	-55	-30	-15
Försvarsexportmyndigheten	-38	-39	-79
Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	-10	-10	-10
Försvarets radioanstalt	-7	-66	-91
"Fredsmiljonen"	5	5	5
Sipri	5	5	5
Civilförsvarsförbundet	10	10	10
Samarbete inom Östersjöregionen, Arktis och Barents hav	20	20	20
Arbete med cyberhot och IT-säkerhet	30	40	50
Fredsfrämjande förbandsinsatser	40	50	60
Kustbevakningen	40	40	40
Nationella skyddsstyrkorna	50	50	50
Åtgärder för klimatanpassning	350	350	350
Summa	-1 485	-1 575	-1 555

Fel! Okänt namn på

8 Skatter för ett bättre resursutnyttjande

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera den gemensamma välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska beräknas utifrån bärkraft och på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning.

Det är med hjälp av skatterna som vi tillsammans möjliggör en hög kvalitet på den samhällsservice alla kan ta del av. Skattesystemet utgör grundbulen i landets välfärd och är, rätt utformat, en av Sveriges främsta styrkor. I flera av de länder som drabbats av svåra budgetunderskott och statsskulder är omfattande skattefusk en av orsakerna. För Miljöpartiet är ett transparent, enkelt och likformigt skattesystem viktigt. På ett rättvist och rättssäkert sätt ska vi tillsammans sörja för vår gemensamma välfärd, samtidigt som vi har ett stort ansvar för att de skatter som tas ut används så effektivt som möjligt.

Skattepolitiken ska också vara omfördelande. Omfördelningen i samhället sker genom de allmänna socialförsäkringarna och skattesystemet tillsammans. Miljöpartiet anser att det är rimligt med en progressivitet i skattesystemet så att de som tjänar mest också betalar en större andel av sin inkomst i skatt. Samtidigt är det viktigt att systemet bidrar till incitament för egen försörjning.

De principer om enkelhet och likformighet som vägledde den stora skattereformen för två decennier sedan har tyvärr i åtskilliga fall åsidosatts. Nya undantag, nedsättningar och särlösningar har införts – säkert med goda intentioner men konsekvenserna har blivit ett krångligare och mindre likformigt skattesystem. Miljöpartiet vill att det görs en ny bred skatteöversyn. I tabellen nedan finns alla våra förslag till förändringar av skatter. Kommunerna kompenseras fullt ut för förändringar i kommunala inkomstskatter till följd av våra reformer. I följande avsnitt beskrivs förändringarna mer i detalj.

Skatteförändringar i Miljöpartiets budgetmotion

Skatteförändringar i miljoner kronor (avvikelse mot regeringen)	2012	2013	2014
Inkomstskatter			
Nedtrappat jobbskatteavdrag	2 400	2 600	2 700
Sänkt skatt för pensionärer	-1 550	-1 550	-1 550
Sociala avgifter			
Generell nedsättning av arbetsgivaravgifter	-12 100	-12 400	-12 700
Slopad nedsättning för unga	16 000	16 400	17 000
Slopad avgift för arbetslösa unga i ett år	-750	-750	-750
Miljöskatter			
Koldioxidskatt	6 000	6 500	7 800
Kärnkraft	3 000	3 000	3 000
Vattenkraft	1 000	1 000	1 000
Flygskatt	1 500	3 000	3 000

Fel! Okänt namn på

Skatteförändringar i miljoner kronor (avvikelse mot regeringen)	2012	2013	2014
Koldioxidskatt på torv	900	900	900
Skatt på konstgödsel	300	300	300
Skatt på bekämpningsmedel	70	70	70
Skatt på fluorerade växthusgaser	190	170	160
Skatt på avfallsförbränning	60	280	230
Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ	-10	-10	-10
Lastbilsskatt		2 000	4 000
Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar	30	60	90
Reformerad förmånsbeskattning	300	100	0
Övrigt			
Utvidgat ROT-avdrag	-1 600	-1 600	-1 600
Minskad fastighetsskatt för studentkorridorer	-25	-25	-25
Nej till sänkt restaurangmoms	5 400	4 100	4 400
Nej till avdragsrätt för gåvor till hjälporganisationer	290	290	290
Utgifter som påverkar inkomstsidan			
Höjt golv för sjukpenningen	25	20	16
Höjd ersättningsnivå till 80 % för sjukpenningen	100	100	100
Förbättrad a-kassa	400	500	400
Summa	21 930	25 055	28 821

8.1 Inkomstskatter

8.1.1 Avtrappat jobbskatteavdrag för de med höga inkomster

Det är i grunden positivt att göra det lönsammare att arbeta och att underlätta för de som tjänar mindre. Det är samtidigt befogat att de med hög inkomst betalar mer i skatt än de med lägre inkomst. Miljöpartiet vill minska de ekonomiska klyftorna i samhället. Vi anser inte att det är rimligt att de med miljoninkomster får ett jobbskatteavdrag. Vi föreslår därför en avtrappning av jobbskatteavdraget för dem med höga inkomster.

Vårt förslag innebär en nedtrappning av jobbskatteavdraget med 2,5 procent på månadsinkomster från 40 000 kronor. De med en månadslön på upp till 40 000 kronor behåller alltså samtliga fyra steg i jobbskatteavdraget och berörs inte av detta förslag. Vid en månadslön på 45 000 kronor minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden. Jobbskatteavdraget är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor. Tabellen nedan beskriver vad förslaget innebär för olika inkomstgrupper.

Fel! Okänt namn på

Månadsinkomst	Ökad skatt/månad
35 000	0
40 000	0
45 000	118
50 000	237
55 000	355
60 000	473
65 000	592
70 000	710
75 000	828
80 000	946
85 000	1 065
90 000	1 183
95 000	1 301
100 000	1 420
105 000	1 538
110 000	1 656
115 000	1 775
120 000	1 822
125 000	1 822

8.1.2 Sänkt skatt för pensionärer

Miljöpartiet vill minska klyftan i beskattning av pension och arbetsinkomster. Vi höjer grundavdraget för pensionärer med 5,5 procent. Tabellen nedan redovisar hur mycket nettoinkomsten ökar per månad för pensionärer med denna reform.

Fel! Okänt namn på

Månadsinkomst	Minskad skatt/månad
8 000	70
10 000	74
12 000	77
14 000	81
15 000	81
16 700	81
18 000	80
20 000	77
25 000	69

8.1.3 Övrigt

Hela samhällsekonomin vinner på att personer med försörjningsstöd som har de allra lägsta inkomsterna går från arbetslöshet till sysselsättning. Allra störst är vinsterna för de enskilda individerna. Miljöpartiet ställer sig därför positiva till att regeringen anslutit sig till vår inriktning om att göra det lönsammare att gå från försörjningsstöd till arbete.

Redan innan regeringen beslutade att dra tillbaka förslagen om ett femte jobbskatteavdrag och höjd skiktgräns hade Miljöpartiet kommit till samma slutsats. I dagens osäkra ekonomiska läge ha bland annat klimatinvesteringar högre prioritet.

8.2 Sociala avgifter

8.2.1 Sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag

Eget företagande är ett sätt för människor att förbättra samhället, skaffa en stimulerande sysselsättning och förverkliga sina drömmar. Därför är det högt prioriterat för Miljöpartiet att skapa goda förutsättningar för småföretagandet. Även en hög sysselsättning, låg arbetslöshet och hög välfärd är viktiga mål för Miljöpartiet. De flesta bedömare tror att det är i småföretagen som de flesta nya jobben kommer i framtiden. Även av den anledningen bör företagande uppmuntras och underlättas.

Sveriges företagare anser att den höga arbetsgivaravgiften och sjuklöneansvaret är de två största hindren för att nyanställa. Miljöpartiet vill nu undanröja båda dessa hinder.

Vi föreslår att arbetsgivaravgiften sänks med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt ca 830 000 kronor. En motsvarande nedsättning av egenavgiften görs för egenföretagare. Förslaget gynnar alla företag, oavsett storlek, men har en utformning som särskilt underlättar för de mindre företagen. För ett litet företag kan detta sänka kostnaden med upp till 83 000 kronor per år, vilket kan vara helt avgörande för ett företag som riskerar konkurs.

Fel! Okänt namn på

Vid sidan av detta föreslår vi även att sjuklöneansvaret för företag med tio anställda eller färre slopas. Reformen minskar småföretagens risker och ökar deras möjligheter att utvecklas och anställa. Dessutom bidrar förslaget till att minska företagens regelkrångel avsevärt och underlättar för arbetssökande med en lång sjukdomshistoria eller funktionsnedsättning att få en anställning.

8.2.2 Ineffektiv nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga slopas och ersätts med en ny reform

Ungdomsarbetslösheten är ett av samhällets största problem. För att underlätta för unga arbetslösa att få jobb vill vi helt avskaffa arbetsgivaravgifterna i ett år för den som anställer en arbetslös ungdom mellan 18 och 25 år. Denna reform kostar 750 miljoner kronor årligen. Vårt förslag skiljer sig från regeringens på så vis att regeringen bara vill halvera arbetsgivaravgiften för unga medan vi helt avskaffar den för dem som bäst behöver det, de arbetslösa unga. Det är ett betydligt mer träffsäkert system än regeringens halverade arbetsgivaravgift för alla unga som smetas ut även på dem som inte har några problem att komma i arbete.

8.3 Styrmedel i klimat- och energipolitiken

Klokt utformade ekonomiska styrmedel, som miljöskatter som låter förorenaren betala, är erkänt kostnadseffektiva verktyg. Det samhällsekonomiskt mest effektiva styrmedlet i klimatpolitiken är koldioxidskatten. Vi anser att den bör användas mer aktivt för att minska utsläppen av koldioxid och därmed skapa möjligheter för Sverige att ta sitt klimatansvar, att nå klimatmålen och att begränsa den globala uppvärmningen.

Även andra klimat-, miljö- och energiskatter måste användas på ett klokt sätt för att de som orsakar miljöproblem också ska stå för kostnaden för dem. Utöver särskilda punktskatter på miljöskadlig verksamhet finns det också anledning att minska skatter som motverkar miljövänliga val. Miljöpartiet kommer under mandatperioden att kontinuerligt utvärdera och utveckla våra förslag till miljö- och klimatskatter i förhållande till vad som behövs för att uppnå miljö- och klimatmålen. Vi vill även se över hur olika styrmedel samverkar.

8.3.1 Höjd koldioxidskatt

För att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället, och ge tydliga signaler om att en fortsatt klimatomställning är prioriterad, föreslår vi att koldioxidskatten höjs med 24 öre 2012. Detta motsvarar 70 öre på bensinpriset, i enlighet med Klimatberedningens förslag. Precis som Klimatberedningen föreslog vill vi under mandatperioden också räkna upp koldioxidskatten med BNP-utvecklingen för att styreffekten inte ska minska. Detta rekommenderas också av både Energimyndigheten och Naturvårdsverket.

8.3.2 Höjd vattenkrafts- och kärnkraftsskatt

Kraftbolagen har sedan länge gjort stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som vida överstiger produktionskostnaderna. Elkraftsproducenternas (kärnkraft och vattenkraft) stora vinster blir ännu större tack vare att handeln med utsläppsrätter pressar upp priset på el samtidigt som de inte behöver betala för några utsläppsrätter. Vi föreslår att effektskatten på kärnkraft höjs så att nettointäkten för staten blir tre miljarder kronor årligen. Vi föreslår också att fastighetsskatten på vattenkraft höjs så att nettointäkten för staten blir en miljard kronor årligen.

8.3.3 Flygskatt införs

Flygresandet står i dag för mellan 10 och 20 procent av svenskarnas totala klimatpåverkande utsläpp. Nästa år införlivas flyget i handeln med utsläppsrätter. Som systemet är utformat kommer det att få en högst marginell påverkan på flygets klimatpåverkan och totala kostnader. Sverige bör därför verka för att flyget ges en särskild utsläppsbubbla, vid sidan av industrin, inom ramen för EU:s handel med utsläppsrätter. I väntan på en sådan lösning föreslår Miljöpartiet en flygskatt som ska kompensera för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln. Vi vill införa en flygskatt från halvårsskiftet 2012. Avgiften baseras på att flyget ska betala sin klimatpåverkan på samma villkor som biltrafiken, och avgiften blir cirka 300 kronor per enkel resa inom Sverige och Europa samt 600 kronor per enkel resa utanför Europa.

8.3.4 Koldioxidskatt på torv införs

Torv är i dag undantagen från koldioxidskatt trots att torven är ett fossilt bränsle. Vi föreslår att undantaget från koldioxidskatt slopas så att torv beskattas på samma vis som andra fossila bränslen.

8.3.5 Skatt på fluorerande växthusgaser införs

Ett av Klimatberedningens förslag var att införa en skatt som stimulerar utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium för att få bort de fluorerade gaserna. Miljöpartiet föreslår att en miljöskatt för dessa fluorerade växthusgaser införs. Skattesatsen bör sättas på samma nivå som koldioxidskatten för den del av industrin som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

8.3.6 Skatt på konstgödsel återinförs

Miljöpartiet anser att konstgödselskatten bör återinföras på samma nivå som den var innan regeringen avskaffade den. Skatten behövs för att minska utsläppen av näringsämnen och miljögifter från jordbruket. Medlen ska återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

Fel! Okänt namn nå

8.3.7 Höjd skatt på bekämpningsmedel

Användningen av bekämpningsmedel är fortsatt för hög i landets jordbruk. För att bryta denna utveckling vill vi dubblera skatten på bekämpningsmedel. På så sätt får näringen betala kostnaden för sin miljöpåverkan och övergången till ekologiskt lantbruk stimuleras.

8.3.8 Skatt på avfallsförbränning återinförs

Att återvinna och återanvända material är mycket mer energibesparande än att elda upp det. Miljöpartiet vill därför återinföra skatten på förbränning av avfall för att stimulera källsortering och materialåtervinning. Vi vill återinföra den gamla skattemodellen tills vidare i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig utredning om en ny avfallspolitik.

8.3.9 Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ

När Skatteverket bestämde att lägga en extra skatt på kooperativ vindkraft, så kallad uttagsskatt, föll intresset för att bli delägare i ett kooperativt vindkraftverk som en sten. För att lösa problemet vill Miljöpartiet i första hand utreda begreppet marknadspris för kooperativ el, vilket avgör om elen ska uttagsbeskattas. Vi vill också, som ett komplement eller alternativ, utreda hur det avdrag för utdelning som kooperativa föreningar får göra kan beräknas på ett sätt som inte missgynnar vindkraftskooperativ.

8.3.10 Lastbilsskatt införs

Miljöpartiet vill införa en lastbilsskatt på i genomsnitt 1,40 kronor per kilometer för att betala för lastbilstrafikens miljökostnader. En sådan skatt låter den tunga vägtrafiken betala de kostnader som inte täcks in av koldioxidskatten, i form av till exempel vägslitage, olyckor och buller. Samtidigt minskas den konkurrenssnedvridning som finns mellan transporter på järnväg och väg idag eftersom vägtransporterna inte betalar sina verkliga kostnader. Skatten ska differentieras på ett sätt som gör att den är lägre i områden där möjligheter till båt- eller järnvägstransporter saknas. Detta gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. Skatten införs från halvårsskiftet 2013.

Ett tiotal länder i Europa har redan infört en liknande avståndsbaserad avgift för tunga fordon och EU förespråkar en sådan i sin vitbok om trafiken i unionen. I Klimatberedningens slutrapport stod samtliga riksdagens partier bakom skatten. Ändå lyser den med sin frånvaro i regeringens budgetproposition.

8.3.11 Avgiftsfinansierad snålbilstrappa

Miljöpartiet anser att det nu är dags att ersätta miljöbilssystemet med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Samtliga bilar som säljs i Sverige graderas enligt en skala beroende på energiåtgång och bränsle. På de

klimatvärsta bilarna läggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På samma sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en hög bonus, medan de något mindre effektiva bilarna får en mindre bonus. Varje år förskjuts skalan så att kraven skärps för att få en kontinuerlig teknikutveckling. En komponent som styr mot förnybara bränslen kan också behövas. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt.

8.3.12 Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar

Eftersom vi inför ett annat system för att stimulera bränslesnåla bilar fasas regeringens fordonsskattebefrielse ut. Reformen fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt en bil under det nuvarande regelverket.

8.3.13 Reformerad förmånsbeskattning för bilar

Miljöpartiet vill anpassa förmånsbeskattningen till vårt förslag om en ”snål-bilstrappa”. Därför vill vi avskaffa det nuvarande systemet och istället koldioxidrelatera förmånsbeskattningen så att den som väljer en förmånsbil med låga koldioxidutsläpp premieras. En komponent som styr mot förnybara bränslen, likt dagens nedsättning för gas- och elbilar, kommer att finnas kvar i vårt system.

8.4 Övriga skatter

8.4.1 Utvidgat och energismart ROT-avdrag

Miljöpartiet föreslår att det befintliga ROT-avdraget utvidgas och energianpassas. Vi föreslår även att ett energismart ROT-avdrag införs för ägare av flerfamiljshus. Läs mer om detta i kapitlet Ansvar för en grön modernisering av samhället.

8.4.2 Sänkt skatt på studentkorridorer

Brist på studentbostäder och höga kostnader för den som fått bostad är allvarliga problem som drabbar tusentals studenter varje år. Miljöpartiet anser att alla unga som bor i studentkorridor ska få sänkt hyra och föreslår därför att fastighetsskatten för studentkorridorer förändras så att varje studentkorridor beskattas som en bostad. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag på samma sätt som en hyreslägenhet. En stor lägenhet har alltså samma avgift som ett litet studentrum – närmare 1 300 kronor om året. Miljöpartiet tycker inte att det är rimligt. Boverket har föreslagit att varje studentkorridor ska beskattas som en bostad i stället för att man som nu tar ut en avgift för varje rum. Vi ställer oss bakom detta förslag. Om den sänkta skatten används till att sänka kostnaden för de boende så skulle detta kunna innebära uppemot 1 000 kronor i sänkt hyra per år.

Fel! Okänt namn nå

8.4.3 Vänta med sänkt restaurangmoms

Politik handlar om att prioritera. Vi i Miljöpartiet är positiva till att gynna tjänstesektorn, att göra det billigare att reparera sin cykel eller gå på restaurang. Det är en mer klimatsmart del av ekonomin än köp-och-slängkonsumtion. Men utifrån det begränsade reformutrymme och det ekonomiska läge i världen, som vi står inför idag väljer vi att prioritera de investeringar som ger mest jobb och framtidstro. I linje med detta har vi i denna budget inte prioriterat en sänkt restaurangmoms.

8.4.4 Nej till avdragsrätt för gåvor till ideell hjälpverksamhet

Miljöpartiet vill ha ett starkt civilt samhälle där ideella föreningar kan verka på lika villkor. Vi avvisar därför regeringens förslag om avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer som bedriver hjälpverksamhet. Vi anser att regeringens förslag är olyckligt utformat eftersom avdragsrätten är begränsad till de organisationer som bedriver hjälpverksamhet och därmed inte gäller andra organisationer, såsom idrottsföreningar och rättighets- och miljöorganisationer. Vi är också oroliga för att förslaget kan få till följd att föreningsstödet på sikt dras ner. Förslaget har fått hård kritik från många remissinstanser. Miljöpartiet kommer under mandatperioden att titta på alternativ till regeringens förslag som på ett bättre sätt stärker det civila samhällets finansiering.

9 Effekter av Miljöpartiets förslag

9.1 Effekter för de offentliga finanserna

I denna motion föreslås en rad satsningar. De är alla fullt finansierade och rymms inom en ansvarsfull budget. Här beskrivs de sammantagna effekterna av Miljöpartiets utgiftsförslag.

I tabellen nedan visas det finansiella sparandet (skillnaden mellan utgifter och inkomster) i Miljöpartiets budgetförslag. Miljöpartiets finansiella sparande som andel av BNP ligger i nivå med regeringens finansiella sparande.³⁸

³⁸ För 2013 ligger det finansiella sparandet i procent av BNP 0,1 % över regeringens, i övrigt samma nivå.

Finansiellt sparande i Miljöpartiets budgetmotion			
Miljarder kronor, avvikelser i förhållande till regeringen	2012	2013	2014
Den offentliga sektorns inkomster	22,0	25,0	28,8
Den offentliga sektorns utgifter	20,6	24,5	28,2
Finansiellt sparande i den offentliga sektorn	1,4	0,5	0,6
Staten	1,1	0,2	0,2
Ålderspensionssystemet	0,3	0,3	0,4
Kommunsektorn	0,0	0,0	0,0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	0,0 %	0,8 %	2,1 %

Miljöpartiets förslag till utgiftstak samt effekten på budgeteringsmarginalen beskrivs i tabellen nedan. Budgeteringsmarginalen utgör skillnaden mellan utgiftstaket och de budgeterade utgifterna och är en säkerhetsmarginal för oförutsedda händelser eller konjunkturförändringar.

Miljarder kronor

Utgiftstak och budgeteringsmarginal i Miljöpartiets budgetmotion	2012	2013	2014
Regeringens utgiftstak	1 084	1 093	1 103
Miljöpartiets utgiftstak	1 103	1 120	1 135
Regeringens takbegränsade utgifter	1 031	1 043	1 053
Miljöpartiets ökning av takbegränsade utgifter	22	27	31
Miljöpartiets takbegränsade utgifter totalt	1 053	1 070	1 084
Budgeteringsmarginal	50,1	50,5	51,4
Budgeteringsmarginal, procent av takbegränsade utgifter	4,5 %	4,5 %	4,5 %

9.2 Effekter för kommunsektorn

9.2.1 Generella statsbidrag och riktade satsningar

I denna motion föreslår vi en rad tillskott till kommunsektorn. Totalt får kommunsektorn cirka 15 miljarder kronor i ökade resurser 2012–2014, varav 5 miljarder kronor är breda satsningar genom det generella statsbidraget och 10 miljarder är riktade satsningar.

Miljoner kronor

Satsningar på kommuner	2012	2013	2014
Breda satsningar	2 000	1 500	1 500
Riktade satsningar	2 293	3 332	4 442
Totalt	4 293	4 832	5 942

Fel! Okänt namn på

Riktade satsningar	2012	2013	2014
Förstärkt kvalitet i grundskolan	798	1 637	2 857
Skol-ROT	200	400	400
Fler platser i komvux	195	195	85
Klimatinvesteringsprogram	600	600	600
Traineeprogram i välfärden	400	400	400
Stimulans till barnomsorg på obekväma arbetstid	100	100	100
Totalt	2 293	3 332	4 442

I denna motion föreslås en rad förändringar på såväl skatte- som utgiftssidan. De som inte räknas upp i tabellen ovan är dock neutrala för kommunsektorn då kommunerna kompenseras för detta fullt ut. Det gäller förslagen till förändringar i transfereringar, t.ex. i fråga om arbetslöshetsförsäkringen och sjukpenningen, samt förslag som leder till ändrade skatteintäkter.

9.2.2 Färre i behov av socialbidrag

Utöver våra rödgröna förslag om mer resurser till kommunsektorn innebär ett flertal av våra andra förslag att behovet av ekonomiskt bistånd (socialbidrag) minskar i landets kommuner. Det gäller till exempel dessa förslag:

- ? högre ersättningsnivå och höjda tak i a-kassan
- ? bättre sjukförsäkring, utan bortre gräns och med höjt golv
- ? höjt underhållsstöd till ensamstående föräldrar
- ? nytt golv i föräldrapenningen
- ? förbättrat bostadstillägg för sjukpensionärer
- ? fler jobb och utbildningsplatser.

Vi redovisar dock inte några beräkningar av vad dessa förslag innebär för behovet av försörjningsstöd, utan vi nöjer oss med att konstatera att dessa förslag innebär bättre förutsättningar för kommunerna.

9.3 Effekter för hushållen

Miljöpartiet har bett riksdagens utredningstjänst räkna på ett antal hushållsexempel som visar effekten av våra förslag för den enskilde.³⁹ För varje typfamilj har riksdagens utredningstjänst beräknat den disponibla inkomsten för respektive hushåll med Miljöpartiets föreslagna förändringar 2012 (jämfört med regeringens förslag till förändringar i budgetpropositionen).

³⁹ Riksdagens utredningstjänst (2011). Dnr 2011:1352.

Fel! Okänt namn på

Pensionärspar

Person 1: 7 810 kronor per månad (garantipension)

Person 2: 13 000 kronor per månad

Bensin: 100 liter per månad

	Enligt regeringens förslag 2012		Enligt Miljöpartiets förslag 2012	
	Person 1	Person 2	Person 1	Person 2
Pension	7 810	13 000	7 810	13 000
Inkomst efter skatt	6 614	10 331	6 685	10 410
Differens			71	79
Bensinkostnad				-56
Vinner per månad				94

Yrkesarbetande par (medelinkomsttagare)

Person 1: 25 000 kronor per månad, arbetslös i 200 dagar

Person 2: 30 000 kronor per månad

Bensin: 150 liter per månad

	Enligt regeringens förslag 2012		Enligt Miljöpartiets förslag 2012	
	Person 1	Person 2	Person 1	Person 2
Arbetsinkomst	25 000	30 000	25 000	30 000
A-kassa (200 dagar)	136 000		146 000	
Inkomst efter skatt ⁴⁰	13 103	22 585	13 674	22 585
Differens			570	0
Bensinkostnad				-84
Vinner per månad				486

⁴⁰ Genomsnittlig inkomst över året inkl. a-kassa.

Fel! Okänt namn på

Yrkesarbetande par (höginkomsttagare)

Person 1: 60 000 kronor per månad

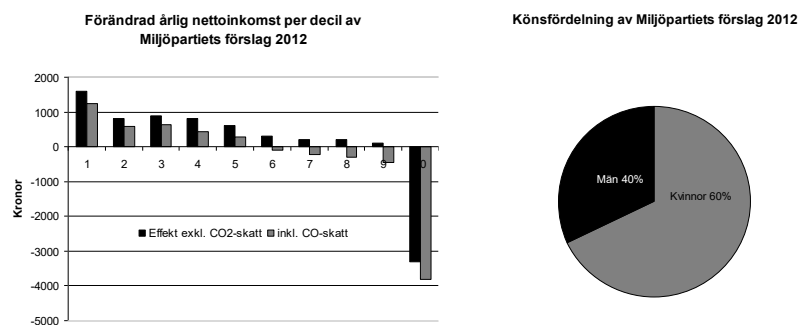
Person 2: 80 000 kronor per månad

Bensin: 200 liter per månad

	Enligt regeringens förslag 2012		Enligt Miljöpartiets förslag 2012	
	Person 1	Person 2	Person 1	Person 2
Arbetsinkomst	60 000	80 000	60 000	80 000
Inkomst efter skatt	37 578	46 268	37 105	45 321
Differens per månad			-473	-946
Bensinkostnad				-112
Förlorar per månad				-1 531

9.4 Fördelningspolitiska effekter

Riksdagens utredningstjänst har genomfört en fördelningspolitisk analys av den gröna ekonomiska politiken.⁴¹ Analysen grundar sig på de förslag som ingår i denna motion och som direkt berör individernas och hushållens inkomster, via ändrade transfereringar eller ändrade skatter som påverkar hushållens inkomster.

Analysen visar att kvinnor får drygt 60 procent av den totala förändringen av nettoinkomsten. I ovanstående diagram delas effekten på nettoinkomsten upp i förändring med eller utan koldioxidskatt. Vi har valt att redovisa det så eftersom vi räknar med att hushållen kommer att minska sin konsumtion av bensin och diesel till följd av koldioxidskattehöjningen. Därmed blir också hushållens kostnad mindre än vad som anges ovan. Med ett fullt genomslag på koldioxidskatten, utan effekter på konsumtionen, blir den genomsnittliga kostnadsökningen för hushållens drivmedel 390 kronor för hela 2012. Det innebär en ökad genomsnittlig kostnad med drygt 33 kronor i månaden.

⁴¹ Riksdagens utredningstjänst (2011). Dnr 2011:1351.

Fel! Okänt namn på

Förslagen exklusive koldioxidskatt har positiva effekter främst för låg- och medelinkomsttagare. Alla inkomstdeciler utom den högsta tjänar på Miljöpartiets förslag. Dessa 90 procent tjänar i medeltal cirka 610 kronor om året. Den högsta decilen netto får 3 300 kronor mindre om året, eller 275 kronor mindre i månaden. Räknat inklusive koldioxidskatt tjänar den halva av befolkningen som har lägst inkomster direkt på Miljöpartiets reformer. Den andra halvan får låga kostnadsökningar, utom den högsta decilen som får betala något mer.

10 Utgifter

10.1 Förslag till utgiftsramar

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2012	2013	2014
1 Rikets styrelse	-196	-126	-81
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	+150	+150	+150
3 Skatt, tull och exekution	±0	±0	±0
4 Rättsväsendet	+73	+73	+73
5 Internationell samverkan	+30	+30	+30
6 Försvar och samhällets krisberedskap	-1 865	-1 955	-1 935
7 Internationellt bistånd	+1 600	+1 600	+1 600
8 Migration	±0	±0	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	+287	+517	+517
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	+2 997	+3 339	+3 532
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	+365	+331	+281
13 Integration och jämställdhet	+10	+10	+10
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	+2 625	+2 925	+1 800
15 Studiestöd	+1 560	+1 600	+1 530
16 Utbildning och universitetsforskning	+2 326	+3 910	+5 460
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	+390	+490	+390
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	+240	+240	+240
19 Regional tillväxt	+100	+100	+100
20 Allmän miljö- och naturvård	+3 707	+4 220	+4 867
21 Energi	+665	+875	+935
22 Kommunikationer	+2 637	+3 665	+6 065
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	+693	+854	+1 016
24 Näringsliv	+500	+500	+500
25 Allmänna bidrag till kommuner	+3 025	+3 130	+3 534

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde	2012	2013	2014
26 Statsskuldräntor m.m.	±0	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	+21 919	+26 478	+30 614
Minskning av anslagsbehållningar	±0	±0	±0
Summa utgifter	+21 919	+26 478	+30 614
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	±0	±0	±0
Kassamässig korrigerig	±0	±0	±0
Summa	+21 919	+26 478	+30 614

10.2 Förslag till anslagsfördelning på utgiftsområden

10.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Genom ökade anslag till länsstyrelser för förbättrat tillsynsarbete, stöd till kvinno- och mansjourer, djurskydd och miljömålsarbete stärks dessa områden. Tillsammans med en ny nationell tillsynsorganisation ges förutsättningar för höjd kvalitet i statlig verksamhet. Sametingets resurser för kultur och politik ökas. Vi finansierar detta genom ett effektiviserat och minskat regeringskansli.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	2012	2013	2014
3:1 Sametinget	+7	+7	+7
4:1 Regeringskansliet m.m.	-300	-300	-300
5:1 Länsstyrelserna m.m.	+125	+195	+240
6:2 Justitiekanslern	-1	-1	-1
6:3 Datainspektionen	-37	-37	-37
<i>Nya anslag</i>			
2:4 En ny nationell tillsynsorganisation	+10	+10	+10
Summa	-196	-196	-81
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
3:1 Sametinget; litteratur, politiskt stöd m.m.	+7	+7	+7
5:1 Överförs till utg.omr. 4 ny integritetsskyddsmyndighet	-1	-1	-1
5:1 Kvinnojourer	+10	+10	+10
5:1 Övergripande miljömålsarbete	+25	+45	+55
5:1 Giftfri miljö	+5	+5	+10
5:1 Hav i balans	+15	+45	+60
5:1 Levande sjöar och vattendrag	+5	+15	+25
5:1 Myllrande våtmarker	+5	+15	+20

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse		2012	2013	2014
5:1	Skogsskydd	+20	+20	+20
5:1	Djurskyddskontroller	+40	+40	+40
6:2	Överförs till utg.omr. 4 ny integritetsskyddsmyndighet	-1	-1	-1
6:3	Överförs till utg.omr. 4 ny integritetsskyddsmyndighet	-37	-37	-37

10.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

För Miljöpartiet är det viktigt att slå vakt om jämställdheten och en viktig del av det är att eftersträva jämställda löner på arbetsmarknaden. Vi vill satsa 150 miljoner kronor på att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning		2012	2013	2014
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	+150	+150	+150
Summa		+150	+150	+150
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:4	Jämställda löner inom statlig verksamhet	+150	+150	+150

10.2.3 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Skyddet för enskildas rättigheter förbättras genom införandet av en ny integritetsskyddsmyndighet. Poliserna och åklagarna som misstänks för brott utreds av en specialmyndighet med expertkompetens. Vi satsar även på en utvecklad kriminalvård för förbättrad utslussning och färre återfall. De ideella föreningarnas roll i detta arbete stärks. Arbetet mot mäns våld mot kvinnor intensifieras genom satsningar inom hela rättsväsendet. En särskild fängombudsman inom kriminalvården införs. Vi anser att polisens arbete ska effektiviseras och att lösningen på polisorganisationens resultatproblem inte kan vara att pumpa in nya pengar år efter år. Miljöbrotts- och djurskyddsarbetet förbättras genom att särskilda resurser avsätts för ändamålet hos polisen.

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet		2012	2013	2014
1:1	Polisorganisationen	+50	+50	+50
1:2	Säkerhetspolisen	-200	-200	-200
1:3	Åklagarmyndigheten	+10	+10	+10
1:5	Sveriges Domstolar	+10	+10	+10
1:6	Kriminalvården	+100	+100	+100
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	-17	-17	-17
<i>Nya anslag</i>				
1:18	Ny integritetsskyddsmyndighet	+70	+70	+70
1:19	Särskild utredningsmyndighet för polisens brott	+50	+50	+50
Summa		+73	+73	+73
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Nytt uppdrag i fråga om personskydd	+200	+200	+200
1:1	Effektivisering	-150	-150	-150

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet		2012	2013	2014
1:2	Borttaget ansvar för personskydd	-200	-200	-200
1:3	Utbildning i mäns våld mot kvinnor	+5	+5	+5
1:3	Kunskapsförstärkning i fråga om hatbrott m.m.	+5	+5	+5
1:5	Utbildning i mäns våld mot kvinnor	+5	+5	+5
1:5	Kunskapsförstärkning i fråga om hatbrott m.m.	+5	+5	+5
1:6	Rätt till vård för män som dömts för våld mot kvinnor	+5	+5	+5
1:6	Utredningsarbete och garanterade utslussningsplaner	+75	+75	+75
1:6	Fångombudsman	+3	+3	+3
1:6	Samarbete mellan Kriminalvården och kvinnojourer	+8	+8	+8
1:6	Stöd till frivilligorganisationer inom kriminalvården	+10	+10	+10
1:16	Överföring till ny integritetsskyddsmyndighet	-17	-17	-17

10.2.4 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Miljöpartiet anser att det behövs mer moral i den svenska utrikespolitiken. Kan Sverige sälja vapen till diktaturer måste vi även se till att de svenska organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter och demokrati samt med freds-, konflikt- och nedrustningsfrågor också har en rimlig finansiering. Fredsmiljonen får ytterligare 15 miljoner kronor fördelat på 3 år; Sipri ska inte behöva leta externa finansiärer utan får 5 miljoner kronor årligen de kommande tre åren. Miljöpartiet prioriterar även samverkan kring vårt närområde och tillför 10 miljoner kronor vardera årligen till Östersjösamarbete och samverkan kring Arktis och Barents hav.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan		2012	2013	2014
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning	+5	+5	+5
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri)	+5	+5	+5
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	+20	+20	+20
Summa		+30	+30	+30
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:6	Förstärkning av "fredsmiljonen"	+5	+5	+5
1:11	Samverkan kring Östersjön	+10	+10	+10
1:11	Samverkan kring Arktis och Barents hav	+10	+10	+10

10.2.5 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Det övergripande syftet med Miljöpartiets försvarspolitik är att skapa en säkrare värld. Miljöpartiet anser att Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart med beaktande av ett eventuellt militärt hot mot vårt land. Nödvändigheten att ta sig an dessa icke-militära hot understryker vikten

Fel! Okänt namn på

av att omfördela kostnader från Försvarsmakten till andra sektorer för att möta de reella hoten mot vårt samhälle samt att investera i förebyggande åtgärder och sårbarhetsreducerande verksamhet, både i Sverige och i omvärlden. Vi gör bland annat satsningar på de nationella skyddsstyrkorna, stärker arbetet för IT-säkerhet och skär ned på vapenexporten.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap		2012	2013	2014
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	-875	-900	-900
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	+40	+50	+60
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-500	-550	-550
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	-500	-500	-450
1:5	Forskning och teknikutveckling	-55	-30	-15
1:8	Försvarets radioanstalt	-7	-66	-91
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	-10	-10	-10
1:12	Försvarsexportmyndigheten	-38	-39	-79
2:1	Kustbevakningen	+40	+40	+40
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	+40	+50	+60
Summa		-1 865	-1 955	-1 935
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Effektivisering av försvaret	-925	-950	-950
1:1	Nationella skyddsstyrkorna	+50	+50	+50
2:7	Arbete med cyberhot och IT-säkerhet	+30	+40	+50
2:7	Civilförsvarsförbundet	+10	+10	+10

10.2.6 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljöpartiet värnar om det internationella biståndets kvalitet och kvantitet. Biståndet är i grunden ett uttryck för vår solidaritet och vårt ansvar för den globala gemenskapen. Miljöpartiet slår vakt om enprocentsmålet för biståndet. Därför kan vi inte acceptera att regeringen varje år urholkar biståndet genom att ta miljardbelopp till andra områden vars bidrag till det övergripande målet om fattigdomsbekämpning är oklart. Vi ifrågasätter regeringens tolkning av de internationellt överenskomna OECD/Dac-reglerna för vad som kan kallas bistånd. Miljöpartiet menar att Sverige med sin höga ambition för biståndet ska stå upp för regelverket och inte bidra till dess förflackning. Miljöpartiet är mycket kritiskt till att regeringen bryter mot internationella överenskommelser om klimatsatsningar i syd. Dessa medel ska läggas utöver biståndet eftersom det är ett skadestånd och avbetalning på vår klimatskuld till utvecklingsländerna. Miljöpartiet inrättar därför ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Miljöpartiet avvisar regeringens system som låter biståndet betala en omotiverat stor andel av kostnaderna för migrationsområdet och vi är kritiska till systemet för skuldavskrivningar och upplägget för förvaltningskostnader i OECD-länder.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd		2012	2013	2014
1:1	Biståndsverksamhet	+1 600	+1 600	+1 600
Summa		+1 600	+1 600	+1 600
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Minskad avräkning för utgifter som ej är godkända enl. Dac-reglerna	+1 600	+1 600	+1 600
1:1	Klimatanpassning inom biståndsramen	-1 000	-1 000	-1 000
1:1	Återföring av medel till den generella biståndsramen	+1 000	+1 000	+1 000

10.2.7 Utgiftsområde 8 Migration

Miljöpartiets migrationspolitiska ramöverenskommelse med regeringen leder till konkreta åtgärder. Under året kommer rättstillämpningens hinder för anhöriginvandringen att lösas och tusentals familjer att kunna återförenas. Gömda barn kommer att få rätt till skolgång. Arbetet fortsätter därefter med flera delar av överenskommelsen.

10.2.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Miljöpartiet anser att den politiska inriktningen inom hälso- och sjukvården behöver bygga mer på förebyggande och hälsofrämjande åtgärder än vad den gör idag. Vi vill inrätta en folkhälsokommission som ska föreslå åtgärder för att skapa jämlik hälsa för hela Sveriges befolkning. Vi investerar stort i ungas tandhälsa genom att föreslå att unga får gratis tandvård upp till 25 år. Vi avsätter också extra resurser till psykiatrin i ett brett perspektiv, bland annat genom en kraftfull satsning på en förändrad konstruktion av personliga ombud samt förstärker Socialstyrelsens hjälplinje för utsatta barn.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg		2012	2013	2014
1:3	Tandvårdsförmåner m.m.	+180	+360	+360
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	+56	+56	+56
7:1	Socialstyrelsen	+1	+1	+1
4:1	Persoligt ombud	+50	+100	+100
<i>Nya anslag</i>				
	Finansiering till Läkemiddelsverket	+517	+517	+517
	Avgiftsintäkter för att finansiera LMV tillsyn	-517	-517	-517
Summa		+287	+517	+517
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:6	Alternativ- och komplementärmedicinskt register	+3	+3	+3
1:6	Långsiktig finansiering av Retts center	+3	+3	+3
1:6	Folkhälsokommission	+50	+50	+50

10.2.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Sjukförsäkringen ska vara en försäkring som försäkrar även vid långvarig sjukdom. Vi ser idag tydligare än någonsin hur viktigt detta är. Människor ska under sin sjukdom inte behöva vara oroliga för att de efter 550 dagar inte alls ska kunna försörja sig och sin familj. Därför föreslår vi att den bortre gränsen i sjukpenningen slopas helt, att ersättningsnivån ska höjas till 80 procent av den tidigare inkomsten under hela sjukskrivningstiden, att ett golv införs i sjukpenningen, att bostadstillägget för sjukpensionärer höjs och att Försäkringskassan förstärks.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp		2012	2013	2014
1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	+2 900	+2 935	+2 972
1:2	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	+47	+194	+210
2:1	Försäkringskassan	+50	+210	+350
Summa		+2 997	+3 339	+3 532
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Bättre sjukpenning: 80 % ersättning	+300	+300	+300
1:1	Slopad bortre gräns	+250	+300	+350
1:1	Ändra prövning av arbetsförmåga efter 180 dagar	+60	+60	+60
1:1	Golv i sjukpenningen motsvarande golvet i a-kassan (229 kr/dag)	+90	+75	+62
1:1	Slopad sjuklöneansvar för företag med upp till tio anställda	+2 100	+2 100	+2 100
1:1	Förändring till följd av höjd a-kassa	+100	+100	+100
1:2	Höjt bostadstillägg, 94 % boendekostnad för person med sjukersättning	+47	+44	+40
1:2	Förändringar till följd av höjd koldioxidskatt		+150	+170
2:1	Förbättrad tillgänglighet och service, utökat ansvar sjuklöner	+50	+210	+350

10.2.10 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljöpartiets mål med den ekonomiska familjepolitiken är att ge barn i ekonomiskt utsatta hushåll stöd och att motverka ekonomiska orättvisor. Därför vill vi höja grundnivån i föräldraförsäkringen. Underhållsstödet har länge släpat efter den allmänna pris- och kostnadsutvecklingen, och Miljöpartiet vill därför höja underhållsstödet.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn				
	2012	2013	2014	
1:2	Föräldraförsäkring	+65	+31	-19
1:3	Underhållsstöd	+300	+300	+300
Summa		+365	+331	+281
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:2	Höjning av grundnivån i föräldraförsäkringen	+250	+250	+250
1:2	Nej till regeringens jämställdhetsbonus	-185	-219	-269
1:3	Höjning av underhållsstödet med 150 kr per månad	+300	+300	+300

10.2.11 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Miljöpartiet vill att Sverige ska vara ett jämställt land att leva i. Vi vill investera i ökat arbete mot diskriminering och rasism.

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet				
	2012	2013	2014	
1:1	Integrationsåtgärder	-100	-100	-100
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	+5	+5	+5
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	+5	+5	+5
Summa		-90	-90	-90
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
2:2	Antidiskrimineringsbyråer	+5	+5	+5

10.2.12 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljöpartiet anser att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring som omfattar alla och som hjälper människor tillbaka in i arbete. Med tanke på de stora svårigheter som nu råder på arbetsmarknaden föreslår vi en långsammare nedtrappning av ersättningsnivån och andra förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen. Vi satsar även på ett reformpaket för att få in unga på arbetsmarknaden; jobbtillbildning, traineeplatser och satsningar på att ge ungdomar sommarjobb och praktikplats ingår i paketet.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv				
	2012	2013	2014	
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	+1 400	+1 700	+1 500
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	+1 185	+1 185	+260
2:1	Arbetsmiljöverket	+40	+40	+40
Summa		+2 625	+2 925	+1 800
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:3	Jobbtillbildning för unga (2 500 platser)	+375	+375	
1:3	Projektet Gröna jobb för natur- och kulturvård (500 platser)	+150	+150	
1:3	Traineeplatser i välfärden (1 200 platser)	+400	+400	
1:3	Stimulansbidrag för sommarjobb till alla 16-17-åringar	+150	+150	+150

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv		2012	2013	2014
1:3	Navigatorcentrum, samverkan mellan AF och kommunerna	+100	+100	+100
1:3	Handledarutbildning för företag med praktikanter	+10	+10	+10

10.2.13 Utgiftsområde 15 Studiestöd

För Miljöpartiet är investeringar i skolan viktiga framtidsinvesteringar. I denna budget gör vi bland annat satsningar på bättre villkor för studenterna, för unga utan fullgod gymnasieutbildning och för studenter med barn. Ökade studiebidrag till studenter, högre studiebidrag till arbetslösa unga, tilläggsbidrag till studenter med barn och flera platser på yrkesutbildningar ingår i satsningarna.

Utgiftsområde 15 Studiestöd		2012	2013	2014
1:2	Studiemedel m.m.	+1 560	+1 600	+1 530
Summa		+1 560	+1 600	+1 530
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:2	Studiemedelshöjning (300 kronor per månad)	+1 200	+1 200	+1 200
1:2	Högre studiebidrag för arbetslösa unga 20–24 år, 5 000 platser	+220	+260	+280
1:2	Tilläggsbidrag till studenter med barn, 100 kronor för barn 1–2, 50 kronor för barn 3–5	+50	+50	+50
1:2	Studiemedel för 1 000 platser inom KY 2012–2013 och 2 500 platser inom komvux 2012–2013	+90	+90	

10.2.14 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljöpartiet avsätter tre miljarder under de kommande åren för en kvalitetsreform och ökad lärarledd tid i grundutbildningen. Samtidigt avvisar vi regeringens förslag om omfördelning av medel inom högskolan. Regeringen för inte in några nya pengar i den högre utbildningen. Genom mer praktik och utveckling av karriärcentra på högskolorna ökar vi också möjligheten till att studierna leder till arbete. Vi höjer dessutom bidragsdelen av studiemedlet med 300 kronor i månaden och ytterligare 100 kronor i månaden för de studenter som har barn och gör betydande satsningar på modersmålsundervisning.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning		2012	2013	2014
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	+3	+3	+3
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	+798	+1 637	+2 857
1:6	Särskilda insatser inom skolområdet	+200	+400	+400
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	+100	+100	+100
1:13	Myndigheten för yrkeshögskolan	+5	+10	+10
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning	+355	+355	+185
2:70	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	+950	+1 490	+1 990
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	+15	+15	+15
Summa		+2 426	+4 010	+5 560
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:5	Lärarstrategi	+500	+1 500	+3 000
1:5	Regeringens karriärutvecklingsreform	-26	-187	-468
1:5	Ämnesundervisning på modersmål	+60	+60	+60
1:5	Utökad rätt till modersmålsundervisning	+140	+140	+140
1:5	Satsning på studie- och yrkesvägledning	+50	+50	+50
1:5	Förstärkt elevhälsa	+54	+54	+55
1:5	Bonus för skolor i utsatta områden	+20	+20	+20
1:6	Skol-ROT för energieffektivisering av skolans lokaler	+200	+400	+400
1:8	Stimulansbidrag för barnomsorg på obekvämt arbetstid	+100	+100	+100
1:13	Validering av utrikes erfarenheter	+5	+10	+10
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning, 2 000 platser för unga 20–24 år	+85	+85	+85
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning, 2 500 platser	+110	+110	
1:15	Fler platser i yrkesutbildningen, 1 000 platser	+60	+60	
1:15	Medel från utg.omr. 13 1:1	+100	+100	+100
2:53	Nej till regeringens avdrag för inaktiva studenter i högskolornas grundutbildning		+440	+440
2:53	Ökat antal lärarledda timmar	+500	+1 000	+1 500
2:53	Regeringens satsning på humaniora och samhällsvetenskap		-400	-400
2:53	Karriärcentrum	+100	+100	+100
2:53	Utökad praktik	+50	+50	+50
2:53	Nej till studieavgift för utländska studenter	+300	+300	+300
3:1	Forskning om alternativ till djurförsök	+15	+15	+15

10.2.15 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

För Miljöpartiet är ett rikt och mångfasetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. Kulturen förhöjer människors livskvalitet. Kulturen utma-

Fel! Okänt namn på

nar, utvecklar och skapar mening och ger sammanhang. Det är kulturen som gör oss till människor. Här redovisar Miljöpartiet bland annat kraftfulla satsningar på förbättrade villkor för kulturskapare, ökad regionala resurser och en förstärkt folkbildning.

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid		2012	2013	2014
1:1	Statens kulturråd	+8	+8	+8
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	+20	+20	+20
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet		+100	
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	+110	+110	+110
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	+72	+72	+72
14:1	Bidrag till folkbildningen	+180	+180	+180
Summa		+390	+490	+390
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Fördubblat anslag till utställningsersättningar	+8	+8	+8
1:2	Musik, dans- och teaterallianserna	+20	+20	+20
1:4	Kompensation för nytt pensionssystem för scenkonstnärer		+100	
1:6	Nationellt bibliotekscentrum	+10	+10	+10
1:6	Regional kulturverksamhet	+100	+100	+100
5:2	Projektbidrag görs pensionsgrundande	+8	+8	+8
5:2	Höjning av biblioteksersättningen till 2 kronor	+64	+64	+64
14:1	Folkhögskolornas allmänna linje, 3 000 platser	+180	+180	+180

10.2.16 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Sverige behöver en ny bostadspolitik som leder till att såväl bostadsbrister i storstäder som bostadsöverskott i glesbygd åtgärdas. Vi satsar medel för klimateffektivisering av miljonprogrammets bostäder, radonbekämpning och åtgärdande av sjuka hus. Ett stöd för byggande av hissar i gamla hus införs. Konsumentverket kan införa smarta e-tjänster för konsumentupplysning och kommer att kunna ge allt fler konsumenter och näringsidkare råd och stöd.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik				
		2012	2013	2014
2:1	Boverket	+220	+220	+220
2:2	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	+5	+5	+5
3:2	Konsumentverket	+6	+6	+6
3:5	Åtgärder på konsumentområdet	+9	+9	+9
Summa		+240	+240	+240
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
2:1	Hissbidrag	+100	+100	+100
2:1	Planeringsstöd för biologisk mångfald	+100	+100	+100
2:1	Bulleråtgärder	+10	+10	+10
2:1	Fonden för fukt- och mögelskador	+10	+10	+10
3:2	E-tjänster	+1	+1	+1
3:2	Företagsorienterade insatser	+2	+2	+2
3:2	Utbildning om konsumenters rättigheter	+3	+3	+3
3:5	Stöd till en fristående konsumentorganisation för läkemedelsfrågor	+9	+9	+9

10.2.17 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Hela Sverige ska leva. För stora delar av landsbygden är det av stor vikt att ha tillgång till offentlig service men i takt med att landsbygdens utarmning har allt fler offentliga inrättningar försvunnit. Miljöpartiet vill bevara en grundläggande servicenivå i hela Sverige och satsar därför på servicekontor som ska inrymma offentlig service även på landsbygden.

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt				
		2012	2013	2014
1:1	Regionala tillväxtåtgärder	+100	+100	+100
Summa		+100	+100	+100
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Servicekontor för bättre offentlig service i hela landet	+100	+100	+100

10.2.18 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljöpartiet föreslår en samlad och ansvarsfull klimatpolitik: att minska utsläppen i Sverige, att minska sårbarheten vid klimatförändringar och att stödja utvecklingsländernas klimatarbete utan att det går ut över fattigdomsbekämpningen. Vi gör stora satsningar på att klara biologisk mångfald, naturresurser och ekosystemtjänster. Vi intensifierar arbetet för en giftfri miljö och andra miljömål.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård		2012	2013	2014
1:1	Naturvårdsverket	+100	+232	+432
1:2	Miljöövervakning m.m.	+50	+50	+50
1:3	Åtgärder för värdefull natur	+215	+320	+550
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	+187	+223	+205
1:6	Kemikalieinspektionen	+25	+25	+25
1:8	Supermiljöbilspremie	-20	-80	-100
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	+15	+15	+15
1:12	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	+50	+50	+50
1:15	Hållbara städer	+600	+600	+600
1:16	Skydd av värdefull natur	+625	+825	+930
	<i>Nya anslag</i>			
1:17	Klimatsatsningar i utvecklingsländer	+1 400	+1 500	+1 700
1:18	Skrotningspremie för tvåtaktsmotorer	+60	+60	+60
1:19	Stöd för efterhandskonvertering	+50	+50	+50
1:20	Åtgärder för klimatanpassning	+350	+350	+300
	Summa	+3 707	+4 220	+4 867
	<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
1:15	Nytt klimatinvesteringsprogram	+600	+600	+600
1:17	Öronmärkning av intäkter från auktionering av utsläppsrätter		+1 300	+1 300
1:17	Medel utöver öronmärkning	+1 400	+200	+400

10.2.19 Utgiftsområde 21 Energi

Vi i Miljöpartiet är mycket kritiska till regeringens neddragningar av stöd till effektivisering och förnybar energiteknik. Vi väljer därför att anslå 2 475 miljoner kronor mer än regeringen i stöd. Av detta ska en miljard stärka arbetet med effektivisering, främst genom en utbyggd energirådgivning och stöd till hushåll som vill byta ut ineffektiv och dyr direktverkande elvärme. Resterade 1,5 miljarder ska användas till stöd för installation av solenergi, till utbyggnad av vindkraft och till att göra det möjligt för alla att producera egen el.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 21 Energi		2012	2013	2014
1:2	Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m.	+160	+160	+160
1:3	Insatser för uthållig energianvändning		+40	+40
1:4	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft		+70	+70
1:7	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	+25	+25	+25
1:9	Energiteknik	+15	+75	+135
	<i>Nya anslag</i>			
1:13	Stöd för installation av solvärme	+25	+25	+25
1:14	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme	+100	+100	+100
1:15	Utvecklingskapital för energiteknik	+50	+50	+50
1:16	Riktad offentlig upphandling	+100	+100	+100
1:17	Egen el		+20	+20
1:18	Stöd till biogas av gödsel	+140	+140	+140
1:19	Mackstöd för biogas	+50	+50	+50
1:20	Effektiviseringsprogram för företag		+20	+20
	Summa	+665	+875	+935
	<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
1:10	Installation av solceller, biogasutveckling	+15	+75	+135

10.2.20 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Miljöpartiet vill göra stora framtidsinvesteringar i järnvägen. Vi gör en bestående höjning av anslaget till underhåll samt investeringar för att avskaffa flaskhalsar och bygga nya spår över hela landet. Vi presenterar också satsningar på bland annat kollektivtrafik, cyklar och spårvägar i städerna. Miljöpartiet vill införa en lastbilsskatt och avveckla samhällets subventioner av flygtrafik.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer		2012	2013	2014
1:1	Väghållning	-500	-1 500	-2 000
1:2	Banhållning	+2 940	+4 985	+7 885
1:6	Driftbidrag till icke-statliga flygplatser	-3	-20	-20
1:7	Trafikavtal	+200	+200	+200
1:11	Trängselskatt i Stockholm	-966	-642	-663
	<i>Nya anslag</i>			
1:14	Riktat bidrag till Stockholmsregionen maa trängselskatten	+966	+642	+663
	Summa	+2 637	+3 665	+6 065
	<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>			
1:1	Nedskärning och omprioritering	-1 000	-2 500	-3 500
1:1	Öronmärkning för cykelsatsningar	+250	+500	+750
1:1	Öronmärkning för kollektivtrafik	+250	+500	+750
1:2	Satsning på spårväg	+600	+1 000	+1 500
1:2	Drift och underhåll av järnväg	+500	+500	+2 300

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 22 Kommunikationer		2012	2013	2014
1:2	Hela-landet-potten (pengar till lågtrafikerade banor etc.)	+800	+1 000	+1 100
1:2	Bygga bort flaskhalsar	+800	+1 600	+2 100
1:2	Miljö, trimning, forskning	+100	+100	+100
1:2	Nej till höjda banavgifter	+140	+285	+285
1:2	Stöd för inköp och underhåll av tågfordon återinförs		+500	+500
1:7	Ökning till Rikstrafiken	+200	+200	+200
1:11	Väginvesteringar i Stockholm som finansieras av trängselskatt	-966	-642	-663

10.2.21 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Vi vill genomföra en nollvision för avverkning av de mest värdefulla skogsområden. Vi vill minska spridningen av miljögifter och ställa om jordbruket till mer ekologisk produktion. Vi gör en särskild satsning på djurens välbefinnande. Vi satsar även på miljöforskning.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		2012	2013	2014
1:1	Skogsstyrelsen	+40	+70	+100
1:2	Insatser för skogsbruket	+125	+250	+380
1:7	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	+4	+24	+9
1:8	Ersättningar för viltskador m.m.	+15	+15	+15
1:9	Statens jordbruksverk	+32	+32	+32
1:19	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17
1:21	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	+258	+238	+253
1:23	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-11	-11	-11
1:27	Sveriges lantbruksuniversitet	+45	+45	+45
1:28	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	+117	+118	+120
	<i>Nya anslag</i>			
1:30	Åtgärder för att främja ekologisk produktion och konsumtion	+60	+60	+60
1:31	Inrättande av en djuretisk ombudsman	+20	+20	+20
1:32	Centrum för alternativ till djurförsök	+5	+10	+10
	Summa	+693	+854	+1 016

10.2.22 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljöpartiet vill se ett Sverige med ett blomstrande näringsliv och ett sjudande företagsklimat som skapar många nya jobb och ett samhälle med bättre förutsättningar för små företag att utvecklas och växa än i dag. Vi behöver ett samhällsklimat där det är lika självklart att starta ett eget företag som att ta anställning i ett företag. Entreprenörskap och innovationskraft behöver stimu-

Fel! Okänt namn på

leras och uppmuntras och vi föreslår en rad åtgärder inom forskning, näringslivsutveckling, ökade möjligheter att få kredit för att starta företag, turismfrämjande, kvinnligt företagande med mera för att utveckla näringslivet.

Utgiftsområde 24 Näringsliv		2012	2013	2014
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	+100	+100	+100
1:4	Tillväxtverket	+250	+250	+250
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	+100	+100	+100
1:7	Turistfrämjande	+50	+50	+50
Summa		+500	+500	+500
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:2	Forska och väx	+100	+100	+100
1:4	Underlätta samverkan mellan skola och näringsliv	+80	+80	+80
1:4	Myndighetsövergripande regelförenklingsarbete	+20	+20	+20
1:4	Mikrokrediter för landsbygdsföretagare	+50	+50	+50
1:4	Mikrokrediter för företag som drivs av nyanlända	+50	+50	+50
1:4	Socialt företagande	+25	+25	+25
1:4	Egenanställning	+25	+25	+25
1:5	Entreprenörprogram i skolan	+20	+20	+20
1:5	Resurscentrum för kvinnoföretagare	+20	+20	+20
1:5	Branschprogram för miljöteknik	+50	+50	+50
1:5	Samordning av miljötekniksinsatser	+10	+10	+10
1:7	Utveckling och samordning av ekoturism	+50	+50	+50

10.2.23 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kommunsektorn är en grundpelare i den svenska välfärden och för Miljöpartiet är det viktigt att återupprätta kvaliteten i barnomsorgen, skolorna, familje- och individomsorgen, sjukvården och äldreomsorgen och därför gör vi ökade satsningar på kommuner och landsting. I denna motion föreslås en rad förändringar som påverkar kommunernas skatteintäkter. För att dessa förändringar inte ska påverka kommunernas ekonomi kompenseras de för detta fullt ut. Det gäller förslagen till förändringar i skatter, såsom det höjda grundavdraget för pensionärer, och förändringar i transfereringssystemen, t.ex. arbetslöshetsförsäkringen och sjukpenningen.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner		2012	2013	2014
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	+3 025	+3 130	+3 534
Summa		+3 025	+3 130	+3 534
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Generellt statsbidrag	+2 000	+1 500	+1 500
1:1	Kompensation för ekonomiska regleringar	+1 025	+1 630	+2 034

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2011

Gustav Fridolin (MP)

Åsa Romson (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Stina Bergström (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Tina Ehn (MP)

Gunvor G Ericson (MP)

Maria Ferm (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Annika Lillemets (MP)

Agneta Luttröpp (MP)

Lise Nordin (MP)

Mats Pertoft (MP)

Per Bolund (MP)

Jabar Amin (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Peter Eriksson (MP)

Ulf Holm (MP)

Helena Leander (MP)

Jan Lindholm (MP)

Valter Mutt (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Peter Rådberg (MP)